

RADA GMINY PIENIEŻNA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY PIENIEŻNO

GRUDZIEŃ 2002

OPRACOWANIE:

„ATA” USŁUGI PROJEKTOWE

inż. **ANNA TALAGA**, upr. nr 1412/94 – **kierownik opracowania**

mgr inż. arch. **JACEK BOCHEŃSKI**, upr. nr 523/86

inż. **JOLANTA CELEJ**

lic. **DAGMARA KOWNACKA**

współpraca

mgr **STANISŁAW OLECH**

mgr inż. **DANUTA DOKTOR – ROCHNA**

Rozdział I	3
SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU I PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW MIASTA I GMINY PIENIEŻNO	3
1. WSTĘP.....	3
2. UWARUNKOWANIA STANOWIĄCE PODSTAWĘ ROZWOJU GMINY, tzw. „MOCNE STRONY”	4
2.1. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE.....	4
3. UWARUNKOWANIA OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY.....	7
3.1. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE.....	7
3.2. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE.....	7
Rozdział II	9
1. CELE ROZWOJU MIASTA I GMINY PIENIEŻNO.....	9
1.1. CEL NADRZĘDNY	9
2. CELE SZCZEGÓŁOWE.....	9
2.1. CELE SPOŁECZNO – EKONOMICZNE	9
2.2. CELE STRUKTURALNO – PRZESTRZENNE.....	10
2.3. CELE DLA ZACHOWANIA I ODTWORZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWANEGO.....	10
2.4. CELE PRZYRODNICZE.....	11
2.4.1. Na obszarze gminy	11
2.4.2. Na terenie miasta Pieniężna	11
Rozdział III	12
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	12
1. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DOTYCZĄCE OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA	12
1.1. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE ZE WZGLĘDU NA WARTOŚCI PRZYRODNICZE.....	12
1.1.1. Rezerwat przyrody „Dolina Rzeki Wałszy”	12
1.1.2. Rezerwat przyrody „Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce”.....	13
1.1.3. Obszary chronionego krajobrazu	14
1.1.4. Pomniki przyrody	16
1.1.5. Obszary i obiekty przewidziane do ochrony ze względu na wartości przyrodnicze.....	16
1.2. WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ISTOTNE DLA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I ZRÓWNOWAZONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....	17
1.3. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH.....	18
1.4. OCHRONA PRZED POWODZIĄ I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM DEFICYTU HYDROLOGICZNEGO	18
1.5. OCHRONA SUROWCÓW NATURALNYCH	19
1.6. OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI I KRAJOBRAZU	20
1.7. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	20
1.8. OPTYMALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKOWYCH	21

2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DOTYCZĄCE OCHRONY OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE MIASTA I GMINY.....	22
2.1. OCHRONA OBIEKTÓW I ZASOBÓW ZABYTKOWYCH	22
2.1.1 Obiekty i obszary poddane ochronie	22
2.1.2 Zasady ochrony wartości kulturowych	25
3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA TERENU.....	27
3.1. SKALA ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO –ROZWÓJ	27
3.1.1 Sieć osadnicza	28
3.1.2 Możliwości wykorzystania terenów gminnych dla funkcji komercyjnych	28
3.1.3 Funkcja turystyczna	29
3.1.4. Gospodarka rolna	29
4. STRUKTURA PRZESTRZENNA OBSZARU MIASTA I GMINY.....	29
4.1 USTALENIA OGÓLNE.....	29
4.2 STRUKTURA WEWNĘTRZNA MIASTA PIENIEŻNA.....	30
4.3 KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ ODNOSZĄCE SIĘ DO ELEMENTÓW STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA PIENIEŻNA.....	32
4.3.1. W obszarze centralnym OC	32
4.3.2. W obszarze Doliny Wałszy ODW	33
4.3.3. W obszarze Południowym OP.....	33
4.3.4. W obszarze przemysłowo- składowanym OPS	33
4.3.5. W obszarze mieszkaniowym OMN	34
4.3.6. W obszarze zachodnim – OZ.....	34
4.3.7. W obszarze północnym – OP	34
4.4. STRUKTURA WEWNĘTRZNA GMINY PIENIEŻNO	34
4.5. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ, ODNOSZĄCE SIĘ DO ELEMENTÓW STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY PIENIEŻNO	36
4.5.1. Strefa centralna – S.C	36
4.5.2. W strefie Doliny Wałszy – SDW	37
4.5.3. W strefie Południowej – SPd	38
4.5.4. W strefie Zachodniej – SZ	39
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH	40
5.1 DROGI.....	40
5.1.1. Drogi ponadlokalne	40
5.1.2. Realizacja zadań wojewódzkich związanych z transportem i komunikacją.....	41
5.1.3. Drogi gminne	41
5.1.4. Bezpieczeństwo na drogach	42
Dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pieszego ustala się zasadę:.....	42
5.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	42
5.2.1. Linia kolejowa znaczenia lokalnego	42
5.3. GŁÓWNE SZLAKI TURYSTYCZNE	43
5.3.1. Szlaki piesze i rowerowe	43

5.3.2. Obsługa ruchu rowerowego i pieszego	43
6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	44
6.1. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	44
6.1.1. Zaopatrzenie w wodę	44
6.1.2. Gospodarka ściekowa	44
6.1.3. Gospodarki odpadami	45
6.1.4. Gospodarka ciepła	45
6.1.5. Gazownictwo	45
7. ZADANIA PONADLOKALNE	46
7.1. ZADANIA , NA KTÓRE PODPISANE SĄ UMOWY Z SAMORZĄDEM MIASTA I GMINY PIENIĘŻNO	46
7.2. ZADANIA PONADLOKALNE ZNAJDUJĄCE SIĘ NA OBSZARZE4 MIASTA I GMINY PIENIĘŻNO	46
7.2.1. Transportowe	46
7.2.2. Tereny prawnie chronione	47
7.2.3. Zabytki kultury materialnej podlegające ochronie	47
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW JEST OBOWIĄZKOWE.....	49
8.1. NA TERENIE MIASTA	49
8.1.1. Obszary Starego Miasta wraz z obszarem historycznego przedmieścia	49
8.1.2. Obszary północno – wschodni położony w sąsiedztwie torów kolejowych	49
8.1.3. Obszar centralny miasta – Nowe Centrum	49
8.2. NA TERENIE GMINY	49
8.2.1. Obszar gminy położony po obu stronach drogi z Pieniężna do Braniewa	49
8.2.2. Obszar gminy położony po obu stronach drogi z Pieniężna do Górowa Hławeckiego	50
8.2.3. Obszar gminy obejmujący wsie Lechowo i Niedbałki wraz z ich otoczeniem	50
8.2.4. Obszar gminy obejmujący wieś Glebiska wraz z terenem pomiędzy wsią a brzegiem jeziora	50
8.2.5. Obszar wsi Pakosze oraz wsi Łajsy, stanowiących ośrodki rozwoju osadnictwa	50

Rozdział I

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU I PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW MIASTA I GMINY PIENIEŻNO.

I WSTĘP

Główne problemy występują na obszarze miasta i gminy odniesione tak do standardu zagospodarowania jak i do poziomu życia mieszkańców zostały zidentyfikowane i uporządkowane według oddziaływania pozytywnego i negatywnego, jaki mogą posiadać w procesie rozwoju i przekształceń zagospodarowania przestrzennego.

Zidentyfikowanie głównych problemów obszaru, świadczących o stopniu podatności przestrzeni na przekształcenia i procesy w niej zachodzące, związanych z podażą zasobów i potencjałów tkwiących w gminie (tzw. szans i mocnych stron), służących rozwojowi obszaru jak również niekorzystnych zjawisk i zachowań zachodzących w przestrzeni (barier i słabych stron) ograniczających lub wpływających hamująco na rozwój przestrzenny miasta i gminy stanowi podstawę dla formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Zidentyfikowane główne problemy zostały podzielone na:

- uwarunkowania zewnętrzne wynikające z otoczenia obszaru, takie jak położenie geopolityczne i geograficzne, uwarunkowania systemowe czy uwarunkowania wynikające z koncepcji polityki zagospodarowania kraju na obszarze województwa oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa;
- uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów zjawisk, mechanizmów i procesów zachodzących na obszarze miasta i gminy Pięczęno, odniesione do układu sfer problemowych.

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne zostały zestawione w układzie zidentyfikowanych zjawisk:

- stymulujących rozwój będących zbiorem czynników i zjawisk pozytywnych, których wykorzystanie jest podstawą rozwoju obszaru;
- hamujący rozwój, których likwidacja stanowi warunek pozytywnych (pożądanych) przekształceń zachodzących w przestrzeni.

2. UWARUNKOWANI STANOWIĄCE PODSTAWĘ ROZWOJU GMINY, tzw. „MOCNE STRONY”

2.1. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

1) Atrakcyjne położenie geopolityczne – w sąsiedztwie ważnych przejść granicznych i międzynarodowych szlaków handlowych. W niewielkiej odległości przebiega potencjalna trasa międzynarodowa z Zachodniej Europy (Berlina) do Obwodu Kalingradzkiego i dalej do Republiki Bałtyckiej i St. Petersburga (droga krajowa nr22), dostępna dla miasta i gminy Pięno przez dwa skrzyżowania w Maciejewie i w Chruściele.

2) Atrakcyjne położenie w krajobrazowym układzie osadniczo – komunikacyjnym

a) bliska odległość i łatwa dostępność do ważnych krajowych węzłów osadniczych (Braniewo, Elbląg, Olsztyn),

b) możliwości bezpośrednich połączeń z międzynarodowym i krajowym systemem komunikacji poprzez drogę nr 22 oraz linię kolejową Braniewo – Orneta – Olsztyn,

c) bliska odległość i dobre połączenia z przejściem granicznym : drogowymi – Bezledy, Gronowo (gm. Braniewo) i projektowym w Grzechotkach; kolejowym – Braniewo oraz wodnym we Fromborku.

3) Bogate walory krajobrazu kulturowego, na które składają się:

- a) Oryginalny krajobraz kulturowy Warmii, zachowany układ przestrzenny wsi z górującymi sylwetami kościoła oraz charakterystycznymi na tym obszarze kapliczkami i krzyżami przyrodniczymi;
- b) Zespół Klasztorny (klasztor, kościół, park przykościelny, klasztorne zabudowania gospodarcze) oo Werbistów;
- c) Muzeum zabytków kultury krajów misyjnych znajdujących się w Klasztorze oo Werbistów.

4) Walory przyrodnicze

- a) położenie w obrębie dwóch kontrastowo różnych jednostek krajobrazowych (mezoregionów) wyrazem tego są wysokie walory krajobrazowe związane z różnorodnością rzeźby – od płaskiej do pagórkowatej, liczenie urozmaiconej dolinami rzecznyymi i rozcięciami erozyjnymi;
- b) położenie w obrębie obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”, co w istotny sposób warunkuje standardy jakościowe rozwoju gminy;
- c) położenie w ogólnopolskim systemie powiązań ekologicznych – jednym z głównych elementów tego systemu jest okołobałtycki zielony pierścień stanowiących koncepcję osłony ekologicznej Bałtyku;
- d) bardzo wysoka bioróżnorodność doliny Pasłęki i rz. Wąlszy ze względu na wysoką rangę przyrodniczą obszar Pasłęki – zaliczono ja dodo ostoje przyrody CORINE (o randze międzynarodowej);
- e) położenie części gminy w granicach korytarza ekologicznego krajowej sieci ekologicznej o znaczeniu krajowym.

2.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE:

1) Czynniki przyrodnicze:

- a) Relatywnie czyste środowisko (brak dużych przemysłowych źródeł emisji) stanowiące istotną wartość, która może stać się atrakcyjnym towarem przy odpowiednich działaniach marketingowych;
- b) Bardzo wysoki potencjał przyrodniczo – krajobrazowy stref doliny Wąlszy, w tym szczególnie jej odcinka rezerwatowego – istnieją przesłanki aby kreować te tereny jako markowy produkt turystyczny miasta i gminy Pięczęno;
- c) Znaczny udział powierzchni obszarów chronionych, co należy interpretować jako wykładnik bogactwa przyrodniczo – krajobrazowego;
- d) Występowanie korzystnych warunków dla rozwijania rekreacji i wszelkich form terapii zdrowotnej opartej na walorach przyrodniczo – klimatycznych;
- e) Relatywnie dobre warunki przyrodnicze dla rozwoju przestrzennego;
- f) Korzystna struktura przyrodnicza terenów rolnych;
- g) Położenie miasta w strefie atrakcyjnie ukształtowanej doliny Wąlszy, co stwarza korzystne warunki dla pozytywnego integrowania przestrzeni przywodnych z rzeką(fronty wodne) – stanowi to znaczący atut promocyjno – rozwojowy miasta;
- h) Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju turystyki łowieckiej.

2) Czynniki kulturowe:

- a) Na terenie gminy – dobrze zachowane zabytkowe układy przestrzenne wsi, system drożny oraz liczne zabytkowe kościoły, krzyże i kapliczki przydrożne a także domy warmiński typowe dla tego obszaru, i najważniejszym na tym obszarze zespół zabytkowych obiektów, z których składa się kompleks klasztorny oo Werbistów pod Pięczęnem.
- b) Układ lokacyjny Starego Miasta w Pięczęnie: położonego na wzgórzu w zakolu rzeki Wąlszy jego rozplanowanie przestrzenne – wraz zespołem obiektów: zamek, kościół parafialny, ratusz (w odbudowie), plebania.

- c) Zachowane obiekty zabytkowe istniejące na terenie miasta oraz obszar Starego Miasta położony na wzgórzu w zakolu rzeki Wąlsza objęty ochroną konserwatorską i przedmieście Starego Miasta wzdłuż ulic Wolności, Lidzbarskiej i Szkolnej, zabytkowy cmentarz przedwojenny wraz z kościołem,
- d) Zachowane ruralistyczne układy wiejskie (Radziejewo, Lechowo, Jesionowo, Łoźnik, Łajsy, Białczyn, Pakosze, Kierpajny Wlk., Wopy, Pawły, Cieszęta, Kajnity, Piotrowiec, Bornity),
- e) Zachowane obiekty zabytkowe we wsiach: Kierpajny, Wojnity, Kajnity – zespół pałacowo- dworski; Łajsy, Lechowo, Pluy, Piotrowiec, Radziejewo, Brzostki, Kajnity, Glebiska, Kierpajny Wlk., Wojnity
- f) Liczne kapliczki i krzyże przydrożne stanowiące charakterystyczny element krajobraz Warmii.

5) Czynniki techniczno – infrastrukturalne

a) Bardzo dobre wyposażenie miast w infrastrukturę techniczną. Zaopatrzenie obszaru miasta w wodę ujęcia miejskiego; stopień zwodociągowania miasta wynosi – 100%.

Wyposażenie w kanalizację sanitarną - odbiór ścieków poprzez sieć kanalizacji sanitarnej wynosi – 95%, i sieć kanalizacji deszczowej. Istniejąca sprawna oczyszczalnia ścieków o znacznej rezerwie w przepustowości. Zaopatrzenia w ciepło z kotłowni miejskiej – 70% budynków połączonych do sieci miejskiej.

b) Dość dobre zaopatrzenie obszaru gminy w wodę, z ujęcia w Pieniężnie zaopatrywane są wsie Pieniężno I i II, Łajsy, Radziejewo, Kajnity, Pakosze, Brzostki i Kierpajny Wlk.; z ujęcia w Piotrowcu gdzie jest bardzo dobra jakość wody zaopatrywana jest wieś Piotrowiec i Białczyn; z ujęcia w Lechowie zaopatrywane są wsie Lechowo, Niedbałki i Jesionowo.

c) Dość dobra komunikacyjna dostępność i związana z nią dobra obsługa terenu (wynikających z dobrze rozwiniętej sieci dróg).

3.UWARUNKOWANIA OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY

3.1. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

- 1) Zła sytuacja ekonomiczna ludności wiejskiej ze szczególnym wskazaniem ludności zamieszkującej osiedle popegeerowski, będące skutkiem transformacji uspołecznionego sektora produkcji rolnej oraz sytuacji występującej w rolnictwie w Polsce;
- 2) Trudności mentalne w dostosowaniu się do nowej sytuacji społeczno – ekonomicznej;
- 3) Brak inwestycyjnego kapitału;
- 4) Zła sytuacja rynku rolnego w kraju, na którą składa się niski popyt na produkty rolne w stosunku do możliwości ich wytwarzania oraz zbyt niska cena produktów rolnych, a w tym związana niska opłacalność gospodarki rolnej;
- 5) Odsuwanie w czasie odbudowy drogi ekspresowej relacji Elbląg – Kaliningrad oraz związanego z nią przejścia granicznego Grzechotki – Mamonowo II.

3.2.CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

1) Czynniki przyrodnicze :

- a) Dość wysokie zanieczyszczenie wód powierzchniowych, szczególnie w obrębie zabudowy wiejskiej – spowodowane dopływem „surowych” ścieków z obejść i z rzutami śmieci;
- b) Lokalne zaśmiecenie terenu, niekiedy o charakterze dzikich wysypisk odpadów – spotykanych w rowach i lasach;
- c) Niedostateczne rozwiązania utylizacji odpadów stałych, brak nowoczesnych technologii zbierania i przetwarzania odpadów – brak przygotowania organizacyjnego i technicznego w tym zakresie, co wpływa negatywnie na środowisko przyrodnicze;

- d) Niewielka lesistość obszaru gminy (20%) pomimo znacznego udziału gleb VI i V kl.;
- e) Brak na terenie gminy większych jezior co sprawia, że oferta rekreacji i turystyki jest uboga;
- f) Brak nowych dla pozyskiwania udokumentowanych złóż kruszywa, mimo występowania licznych obszarów prognostycznych;
- g) Brak kompleksowej koncepcji w zakresie pełnego wykorzystania warunków przyrodniczych dla rozwoju turystyki i rekreacji;
- h) Dysharmonijność w krajobrazie części zabudowy i obiektów technicznych (silosy w mieście, zabudowa byłych zakładów rolnych, niektóre obiekty usługowe).

3) Czynniki kulturowe:

- a) Postępująca degradacja kulturowych zasobów materialnych;
- b) Brak właściciela obiektów lub terenów dbających o te obiekty; brak inwestora chętnego do odbudowy wartościowych obiektów kubaturowych i zespołów zieleni;
- c) Lokalna degradacja krajobrazu poprzez substandardową zabudowę lat 70 – tych na terenie miasta negatywnie wyróżniającą się z zabudowy przedwojennej, lub jej brak i pozostawienie nie zagospodarowanego i nie uporządkowanego terenu oraz popegeerowską zabudowę na terenie gminy.

4) Czynniki techniczno – infrastrukturalne:

- a) Niewłaściwa gospodarka ściekowa na obszarze gminy, w tym brak oczyszczalni ścieków we wszystkich wsiach poza Seminarium oo Werbistów oraz wsi Łoźnik gdzie funkcjonują oczyszczalnie ścieków typu Ekoblok;
- b) brak dostępu do gazu przewodowego na obszarze miasta i gminy;
- c) zły, a w niektórych przypadkach bardzo zły stan dróg lokalnych – powiatowych i gminnych.

Rozdział II

1.CELE ROZWOJU MIASTA I GMINY PIENIĘŻNO

1.1. CEL NADRZĘDNY

Za główny cel rozwoju miasta i gminy Pięńżno uznaje się:

**WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU I ZASOBÓW OBSZARU MIASTA I GMINY
DLA POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ POPRZEZ
KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNEGO**

Dla osiągnięcia celu głównego przejęcia zostały poszczególne cele szczegółowe pogrupowane według sektorów polityki regionalnej i lokalnej, które należy zrealizować przy zachowaniu właściwych proporcji między poszczególnymi celami szczegółowymi.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Ustala się do realizacji następujące cele szczegółowe:

2.1. CELE SPOŁECZNO – EKONOMICZNE

1) Aktywizacja gospodarcza obszaru poprzez skuteczną promocję walorów przestrzennych, dla pozyskania krajowych i zagranicznych inwestorów rozwijających różne formy aktywności gospodarczej (przeładunek, składowanie, przetwórstwo towarów przewożonych przez granicę), rozwój lokalnego przetwórstwa drewna i płodów rolnych, rozwój infrastruktury turystycznej. Dotyczy to:

- a) terenów położonych wzdłuż dróg tranzytowych oraz infrastruktury kolejowej, posiadających korzystne warunki wyposażenia w infrastrukturę techniczną dla tworzenia stref komercyjno – produkcyjnych (Pieniężno, Sawity, Piotrowiec, Białczyn),
 - b) terenów posiadających walory kulturowo – krajobrazowe i przyrodniczo – krajobrazowe dla rozwijania funkcji turystycznej (doliny rzeki Walszy, m. Pieniężno, Glebiska, Wojnity, Pluty, Wopy, Łoźnik),
 - c) terenów i obiektów zagospodarowania stanowiących własność AWRSP – dla rozwoju przechowalnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego, opartego na nowoczesnych oraz bezpiecznych ekologicznie technologiach;
- 2) Tworzenie lokalnych mechanizmów ekonomicznych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; preferowanie małych przetwórci rolnych zintegrowanych z gospodarstwem rodzinnym;
 - 3) Tworzenie systemu motywacyjnego dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz lecznictwa przyrodno - klimatycznego w dolinie Walszy i na innych cennych przyrodniczo terenach;
 - 4) Likwidacja negatywnego zjawisk społecznych poprzez:
 - a) kontynuację działań pomagających bezrobotnym osobą w przystosowaniu się do warunków gospodarki rynkowej i zmieniającego się rynku pracy,
 - b) poprawę usług medycznych oraz ich dostępności dla wszystkich mieszkańców,
 - c) rozwój lokalnego systemu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom patologicznym, osobom niepełnosprawnym oraz osobą znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.

2.2. CELE STRUKTURALNO – PRZESTRZENNE

- 1) Kompleksowe porządkowanie i estetyzacja obszaru miasta i obszarów osadniczych na terenach wiejskich.
- 2) Tworzenie warunków dla powstania centrów usługowych dla mieszkańców oraz centrów obsługi turystyki.

- 3) Inspirowanie działań na rzecz stopniowej poprawy estetyki osiedli popegeerowskich.
- 4) Poprawa sprawności obsługi lokalnych systemów infrastruktury technicznej.

2.3 CELE DLA ZACHOWANIA I ODTWORZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- 1) Zachowanie, ochrona i rewaloryzacja elementów bogatego dziedzictwa kulturowego miasta i gminy.
- 2) Zaktualizowanie rejestru zabytków oraz stworzenia realnego programu ochrony zabytków.
- 3) Odbudowa obiektów zabytkowych i wykorzystanie oraz wykorzystywanie niektórych z nich dla funkcji rekreacyjno – turystycznej.
- 4) Rewaloryzacja zachowanych układów ruralistycznych.
- 5) Aktywna ochrona krajobrazu kulturowego – np. odnowienie kapliczek i promocja szlaku turystycznych „warmińskie kapliczki”.

2.4. CELE PRZYRODNICZE

2.4.1 Na obszarze gminy

- 1) Kompleksowa ochrona walorów przyrodniczo – krajobrazowych, szczególnie w strefie doliny Walszy – głównego potencjału rozwojowego miasta i gminy.
- 2) Ochrona zasobów wodnych gminy, szczególnie przed odpływem zanieczyszczeń z terenów rolnych.
- 3) Zachowanie i ochrona korzystnej struktury przyrodniczej terenów rolnych, ochrona gleb przed degradacją.
- 4) Wykorzystanie istniejących warunków przyrodniczych dla zwiększenia lesistości gminy.
- 5) Przywrócenie cech przyrodniczych terenom zdegradowanym, szczególnie poprzez rekultywację wyrobisk i składowisk odpadów.
- 6) Ochrona i kształtowanie systemu ekologicznego gminy powiązanego z ponadlokalnymi strukturami przyrodniczymi.

7) Wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy (szczególnie w obrębie obszarów chronionych) dla rozwoju funkcji społecznych (edukacja ekologiczna, poznawcza, krajoznawstwo) i funkcji gospodarczych (rolnictwo i leśnictwo przyjazne środowisku, agroturystyka).

8) Podniesienie świadomości ekologicznej poprzez ciągłą edukację mieszkańców gminy oraz młodzieży w szkołach podstawowych i średnich.

2.4.2 Na terenie miasta Pięczęzna

1) Zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta, ich restytucja a także renowacja i kształtowanie oraz identyfikacja w celach promocyjnych.

2) Wykorzystanie położenia miasta w strefie atrakcyjnie ukształtowanej doliny Wąlszy dla pozytywnego integrowania przestrzeni przywodnych z rzeką – poprzez tworzenia tak zwanych frontów wodnych.

3) Kształtowanie systemu ekologicznego miasta między innymi poprzez urządzenie ogólnodostępnych terenów zieleni, ochronę korytarzy ekologicznych przed zabudową, stworzenia miejskich tras przyrodniczo – historyczny.

4) Łagodzenie (likwidacja) konfliktów środowiskowych i przestrzennych ze względu na poprawę przyrodniczych warunków zamieszkania – poprzez odpowiednią politykę inwestycyjno – lokalizacyjną (tworzenia stref zieleni izolacyjnej, zmiany lokalizacji obiektów uciążliwych, rekultywacja terenów zdewastowanych).

5) Podniesienie świadomości ekologicznej poprzez ciągłą edukację mieszkańców miasta oraz młodzieży w szkołach podstawowych i średnich

Rozdział III

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DOTYCZĄCE OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA

1.1 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE ZE WZGLĘDU NA WARTOŚCI PRZYRODNICZE.

1.1.1. Rezerwat przyrody „Doliny Rzeki Walsza”

podstawa prawna: zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1957 roku (M.P. nr 41/57, poz.265); przedmiot ochrony: krajobraz malowniczo ukształtowanego odcinka rzeki Walsza; ranga: ostoja przyrody CORINE o randze międzynarodowej.

- 1) Uznaje się rezerwat przyrody „Doliny Rzeki Walszy”, położonych w całości w granicach miasta i gminy Pięńżno, obejmujące najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmentem przestrzeni, za **markowy produkt turystyczny**, mający istotne znaczenie promocyjne, turystyczne i edukacyjne.
- 2) W uznaniu tak wysokiej rangi rezerwatu przyznaje się szczególnie miejsce przestrzeni rezerwatowej w kreowaniu rozwoju miasta i gminy, przyjmując oparcie scenariuszy rozwoju turystyki w znacznej mierze na potencjale rezerwatu.
- 3) Za optymalną formę turystycznego wykorzystania rezerwatu uznaje się turystykę krajoznawczo – edukacyjną, motywowaną głównie poznawania. Przyjmuje się, że taka forma eksploatacji rezerwatu nie pozostaje w sprzeczności z celami ochrony rezerwatowej.

- 4) Za wskazane uznaje się stworzenia i realizacji program wykorzystania rezerwatu (w tym głównie wytyczne odpowiednich tras i przygotowanie informacji o znaczeniu i specyfice rezerwatu).Pożądane są stosowane zapisy w planie ochrony rezerwatu i współpraca służb ochrony przyrody w tym zakresie.
- 5) Wskazuje się na potrzebę określenia w planie ochrony rezerwatu w szczególności:
 - a) możliwości wykorzystania jego potencjału dla rozwoju miasta i gminy Pięniężno;
 - b) możliwości i zakresu wykorzystania potencjału przyrodniczego rezerwatu dla rozwijania turystyki i rekreacji, w tym turystyki specjalistycznej i edukacyjnej;
 - c) możliwości rozwijania komplementarnych funkcji gospodarczych w otoczeniu rezerwatu;
 - d) wymiernej roli państwa w realizacji zadań ochrony;
- 6) Przyjmuje się do realizacji w zakresie kompetencji gminy zadania ochrony biotopu rezerwatu określonych w odpowiedzi aktach prawnych.
- 7) Deklaruje się kreatywną współpracę w realizacji zadań związanych z ochroną rezerwatową ze służbami leśnymi i państwowymi służbami ochrony przyrody.
- 8) Zobowiązuje się służby gminne do propagowania idei ochrony rezerwatu oraz do wspierania działań promocyjnych a także prowadzenia badań naukowych.

1.1.2.Rezerwat przyrody „Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce”

podstawa prawna: zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 5 stycznia 1970 r. (M.P Nr 2/70, poz. 21) – z późniejszymi zmianami; przedmiot ochrony: bóbr europejski i naturalne środowisko jego występowania.

- 1) Uznaje się rezerwat „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”, obejmujący w gminie Pięniężno odcinek rzeki Wałszy od miasta w dół jej biegu aż do granic gminy,

- za ważną atrakcję przyrodniczo – krajobrazową, mającą istotne znaczenie promocyjne, turystyczne i edukacyjne.
- 2) Przyjmuje się do realizacji w zakresie kompetencji gminy zadania ochrony biotopu rezerwatu określone w odpowiednich aktach prawnych.
 - 3) Deklaruje się kreatywną współpracę w realizacji zadań związanych z ochroną rezerwatową ze służbami leśnymi i państwowymi służbami ochrony przyrody.
 - 4) Za wskazanie uznaje się stworzenie i realizacja programu wykorzystania rezerwatu (w tym głównie wytyczenie odpowiednich tras i przygotowanie informacji o znaczeniu i specyfice rezerwatu). Pożądane są stosowane zapisy w planie ochrony rezerwatu i współpraca służb ochrony przyrody w tym zakresie;
 - 5) Wskazuje się na potrzebę określenia w opracowanym planie ochrony rezerwatu, między innymi:
 - a) uzasadnionych przyrodniczo i funkcjonalnie granic rezerwatu;
 - b) możliwości i zakresu wykorzystania potencjału przyrodniczego rezerwatu, w tym potencjału ichtiologicznego dla rozwijania turystyki specjalistycznej i edukacyjnej;
 - c) możliwości rozwijania komplementarnych funkcji gospodarczych w otoczeniu rezerwatu;
 - d) wymiernej roli państwa w zadań realizacji ochrony.
 - 6) Uznaje się za zasadne rozważanie rozszerzenia ochrony rezerwatowej także na walory krajobrazowe całej doliny Wałszy. Aktualne granice rezerwatu nie są w dostatecznym stopniu oparte na kryteriach przyrodniczych i często są trudne do zidentyfikowania. Z punktu widzenia miasta może to mieć znaczenie dla formułowania zasad gospodarowania w strefie rezerwatu z zachowaniem priorytetu ochrony (funkcje „ przyjazne” ekologicznie). To jednocześnie otworzy możliwości harmonijnego wykorzystania potencjału stref rezerwatowej w kreowaniu rozwoju.
 - 7) Zobowiązuje się służby miejskiej do propagowania idei ochrony rezerwatu oraz do wspierania działań promocyjnych i prowadzenia badań naukowych.

1.1.3. Obszary chronionego krajobrazu

podstawa prawna: Uchwała nr VI51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych nad Zalewem Wiślanym oraz obszarów chronionego krajobrazu, zmieniana kolejno: Rozporządzeniem Wojewody Elbląskiego Nr 4 z dnia 28.04.1997r. (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego Nr 7/1997 poz. 43) i Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr 135 z dnia 29.07.1999 r. (Dz. Urz. Warm. Mazur. Nr 48/1999 poz 888).Zasady gospodarowania na obszarach chronionego krajobrazu określa wprowadzenie zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko – mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm. – Mazur. Nr 87 poz. 1272 z 16 lipca 2002 r.).

- 1) Uznaje się, że ustanowione w granicach miast i gmin Pięńżno obszary chronionego krajobrazu (Równiny Orneckiej, Rzeki Wąlszy i Rzeki Banówki) obejmuje najbardziej atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowe tereny. Ustala się zasadność włączenia tych wartości do ogólnego potencjału rozwojowego miasta i gminy.
- 2) Przyjmuje się, że specyfika obszarów chronionych o dopuszczalnej działalności gospodarczej (obszary chronionego krajobrazu), stanowi przesłankę do wprowadzenia funkcji komplementarnych, takich jak: turystyka (w tym turystyka specjalistyczna), rekreacja, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne, pszczelarstwo i inne. Obszary te będą kreowane jako obszary wielofunkcyjne. Z uwagi na możliwość wprowadzenia funkcji komplementarnych uznaje się, że istnieją korzystne warunki do oferowanego zagospodarowania terenów chronionych.
- 3) Przyjmuje się w obrębie obszarów chronionego krajobrazu za wiodącą funkcję ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturalnych, szczególnie ochrony różnorodności siedliskowej i gatunkowej. Przyjmuje się za towarzyszącą funkcje osłony ekologicznej dla ekosystemów wodnych.
- 4) Rozwój turystyki i rekreacji uznaje się za ważną motywację do podnoszenia standardu życia mieszkańców. W takich ujęciach wysoki standard życia postrzega się jako istotny element produktu turystycznego.

- 5) Uznaje się ograniczenia dla **swobodnej gospodarki przestrzennej** obowiązującej na obszarach chronionych za korzystną prawną barierę przed substandardowym gospodarowaniem, będącym przyczyną nieładu w przestrzeni. Przyjmuje się za wiodące takie zasady gospodarowania, które nakierowane będą na kreowanie ładu ekologicznego i przestrzennego na obszarze miasta i gminy Pięńżno.
- 6) Przyjmuje się do realizacji w zakresie kompetencji gminy ogólne zasady gospodarowania w obrębie obszarów chronionego krajobrazu określone w przytoczonym wyżej akcie prawnym i w odpowiednich ustawach.
- 7) Przyjmuje się **retencję naturalną** jako wiodące działanie w retencjonowaniu wody na obszarach chronionego krajobrazu.
- 8) Za zasadnicze wyznaczniki standardów w gospodarce przestrzennej na obszarach chronionych przejmuje się:
 - a) priorytetową realizację inwestycji infrastruktury ochrony środowiska (systemy oczyszczania ścieków i składowania odpadów stałych),
 - b) realizację przedsięwzięć z uwzględnieniem ochrony krajobrazu jako całości i jego poszczególnych elementów, w tym szczególnie zadrzewień, wewnątrz krajobrazowych, osi widokowych i harmonijnej zabudowy,
 - c) zachowanie warunków równowagi środowiska przyrodniczego,
 - d) przywracanie środowiska do właściwego stanu na terenie zdewastowanych i zdegradowanych (wyrubisk, wysypisk odpadów),
 - e) wprowadzenie zalesie i zadrzewień na terenach najsłabszych gleb, terenach przewodowych oraz w strefach zabudowanych (także zadrzewień w formie komponowanej),
 - f) uwzględnienie możliwych preferencji ekonomicznych w przygotowaniu ofert zagospodarowania obszarów i obiektów chronionych,
 - g) uwzględnienie w gospodarowaniu standardów unii europejskiej,
- 9) Uznaje się za warunkowo dopuszczalną eksploatację surowców naturalnych na obszarach chronionego krajobrazu, za czym przemawiają głównie względy społeczne i ekonomiczne.

Warunkami prowadzenia eksploatacji są:

- a) minimalizacja oddziaływania eksploatacji na walory przyrodnicze obszarów chronionych;
- b) eksploatacja małymi kwaterami rekultywowanymi sukcesywnie;
- c) ocena wpływu na środowisko potencjalnej eksploatacji.

10) Uznaje się za ważną rolę obszarów chronionych w edukacji ekologicznej społeczeństwa. Zobowiązuje się władze miasta i gminy do inicjowania i wspierania organizacji edukacji ekologicznej z wykorzystaniem lokalnego potencjału przyrodniczych obszarów chronionych.

1.1.4. Pomniki przyrody

- podstawa prawna: rozporządzenie Wojewody Elbląskiego nr: 8/96 z dnia 31.12.1996 roku.

- 1) Uznaje się za ważną ochronę sędziwych okazów drzew tak ze względu na znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe, jak też ze względu na znaczenie dla edukacji ekologicznej.
- 2) Uznaje się obowiązek ochrony ekspozycji cennych okazów drzew pomnikowych w promieniu do około 20 m i także ochronę ich systemów korzeniowych w przypadku prowadzenia liniowych inwestycji infrastruktury podziemnej. Przyjmuje się, że zasięg systemów korzeniowych odpowiada w przybliżeniu rzutowi korony na powierzchnię terenu.
- 3) Wyraża się przekonanie, że ustanowione na obszarze miasta i gminy Pięńżno trzech pomników przyrody (drzew) nie wyczerpuje lokalnych zasobów okazów przyrody.
- 4) Przyjmuje się za ważne działania zamierzające do identyfikacji w przestrzeni gminy innych okazów przyrody kwalifikowanych do objęcia ochrony prawną. Zobowiązuje się odpowiednie służby gminne do inicjowania działań w tym zakresie. Uznaje się za zasadne włączenie młodzieży szkolnej do takich działań.

1.1.5. Obszary i obiekty przewidziane do ochrony ze względu na wartości przyrodnicze.

- 1) Przewiduje się objęcie ochroną prawną w formie użytków ekologicznych 12 wstępie rozpoznanych cennych ekosystemów na terenie gminy. Ich położenie oznaczono na mapie. Są to tereny podmokłe, w części zatorfione, pełniące znaczącą rolę ekologiczną (lokalne ostoje przyrody, elementy korytarzy ekologicznych), hydrologiczną (lokalne rejony retencji i alimentacji wód) i krajobrazową. Uznaje się, że nie jest to propozycja wyczerpująca bogactwo form przyrodniczych miasta i gminy Pięńżno.
- 2) Przewiduje się objęcie ochroną prawną w formie użytków ekologicznych 2 występnie rozpoznane cenne ekosystemy na terenie miasta. Ich położenie oznaczono na mapie. Są to tereny podmokłe, pełniące znaczącą rolę w funkcjonowaniu systemu ekologicznego miasta.
- 3) Przewiduje się wprowadzenie ochrony indywidualnej dla innych terenów i obiektów jako jedną z zasad zarządzania środowiskiem przyrodniczym miasta i gminy . Deklaruje się pozytywnym otwarciem władz gminy dla ochrony prawnej najcenniejszych przyrodniczo elementów przestrzeni miasta i gminy w miarę ich identyfikacji;
- 4) Ustala się sukcesywne obejmowanie ochroną prawną cennych okazów drzew spełniających warunki określone dla pomników przyrody. Uznaje się, że działania ochronne pełnią ważną rolę przy realizacji przejętego celu jakim jest edukacja ekologiczna społeczeństwa.
- 5) Ustala się ochronę przed dysfunkcją głównych korytarzy ekologicznych (o charakterze łącznikowym) na obszarze miasta i gminy. Za priorytetową uznaje się ochronę struktury przyrodniczej tych terenów i ochronę przed zabudową. Pożenie korytarzy ekologicznych oznaczono na mapach.

1.2. WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ISTOTNE DLA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

- 1) Uznaje się wagę lokalnych wartości środowiska dla rozwoju miasta i gminy Pięńżno. Za wartości takie uznaje się w szczególności:
 - a) wysokie walory krajobrazowe, szczególnie w strefie doliny Walszy i w strefach wzgórz morenowych,
 - b) zasoby wodne ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych Walszy i zasobów użytkowych wód podziemnych,
 - c) wysoka bioróżnorodność, głównie na terenach rezerwatowych i obszarach chronionego krajobrazu oraz w strefach korytarzy ekologicznych o charakterze łącznikowym,
 - d) potencjał agroekologiczny terenów rolnych, będących podstawą gospodarki na terenach gminy,
 - e) relatywnie czyste środowisko jako wartość szczególnie istotna dla rozwoju.
- 2) Przyjmuje się wymóg szczególnej ochrony lokalnych wartości środowiska na wszystkich etapach procesu planistyczno – inwestycyjnego.
- 3) Przyjmuje się wymóg szczególnej ochrony lokalnych wartości środowiska w działalności gospodarczej, głównie poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ekologicznych.
- 4) Uznaje się edukację społeczno – ekologiczną mieszkańców miasta i gminy za jedną z głównych metod kształtowania stosunku społeczeństwa do lokalnych wartości środowiska.

1.3. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH.

- 1) Uznaje się za jeden z priorytetów w kierunkach zagospodarowania przestrzennego ochronę zasobów wodnych na obszarze miasta i gminy Pięczęno – tak ich jakość jak i ilość.
- 2) Uznaje się za ważne dla ochrony jakość zasobów wodnych stosowanie odpowiednio wysokich standardów w gospodarce przestrzennej. W polityce przestrzennej takie działania będące inicjowane i wspierane jako istotne dla ochrony wód. Stosowanie wysokich standardów zagospodarowania jest szczególnie ważne w strefach przywodnych, na terenach zabudowanych oraz w rejonach o słabej izolacji wód podziemnych.
- 3) Mając na uwadze, że zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie znacznym dopływem biogenów (szczególnie z terenów rolnych) i uznając znaczenie osłony biologicznej (roślinnej) dla ochrony tych wód – ustala się za zasadne realizację stref ekotonowych wokół wód powierzchniowych. Realizacja takich stref winna być także uwzględniona w gminnym programie ochrony środowiska a także w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 4) Uznając znaczący wpływ ścieków i odpadów na zanieczyszczeniach wód ustala się regulację gospodarki odpadami jako bardzo ważnych zadań na rzecz ochrony zasobów wodnych. Zwraca się przy tym uwagę na znaczące kierunki działań: potrzebę powszechnego stosowania zasad traktowania wodociągu i kanalizacji jako jedynej nierozdzielnej inwestycji, organizację zbierania odpadów a całym obszarze i rekultywację terenów dzikich wysypisk odpadów, konieczność powszechnego edukacji ekologicznej społeczeństwa miasta i gminy Pięczęno.
- 5) Przyjmuje się, że ochrona wód powierzchniowych jest warunkiem koniecznym rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze miasta i gminy Pięczęno.

1.4. OCHRONA PRZED POWODZIĄ I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM DEFICYTU HYDROLOGICZNEGO

- 1) Mając na uwadze występowanie na obszarze miasta i gminy Pieniężno lokalnych zagrożeń podtopieniami powodziowymi przyjmuje się kierunkowe działania w tym zakresie. Za podstawowe działania uznaje się tu zachowanie i tworzenie systemów retencji wód.
- 2) W związku z tym, że na obszarze miasta i gminy Pieniężno istnieją dogodne warunki do naturalnej retencji wód będzie się inicjować takie formy retencjonowania.
- 3) Za szczególnie ważne w zakresie retencji wód uznaje się zachowanie wszelkiego rodzaju naturalnych zbiorników (oczek) wodnych, zabagnień i terenów podmokłych, siedlisk wilgotnych łąk – głównie poprzez zapobieganiu ich przesuszeniu i zwiększenia ich pojemności retencyjnej zabiegami technicznymi. Uznaje się także zalesienia i zadrzewienia za działania sprzyjające spowolnieniu odpływu wód ze zlewni.
- 4) Przyjmuje się stosowanie odpowiedniej polityki w zagospodarowaniu przestrzennym terenów zagrożonych podtopieniami powodziowymi, szczególnie w zakresie polityki lokalizacyjnej i użytkowania terenu.
- 5) Uznaje się działania w kierunku zwiększenia retencji wód także za podstawowe zabiegami w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Podkreśla się duże znaczenie ekologiczne, hydrologiczne i gospodarcze tych zabiegów.

1.5. OCHRONA SUROWCÓW NATURALNYCH.

- 1) Uznaje się potrzebę określenia dyspozycyjnych zasobów złóż na obszarze prognostycznych ich występowania, między innymi w związku z położeniem części tych obszarów na terenach chronionego krajobrazu.
- 2) Przyjmuje się zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami surowców jako obowiązującą. Powinno się w tym zakresie dążyć do kompleksowego i zorganizowanego wykorzystania kopalni (łącznie z kopalniami towarzyszącymi).
- 3) Przyjmuje się zasadę minimalizacji negatywnych skutków dla środowiska wynikającego z eksploatacji surowców, szczególnie w zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi i zasoby wodne. Będzie się dążyć do prowadzenia eksploatacji systemem kwater obejmujących części złóż.
- 4) Będzie się dążyć do likwidacji i rekultywacji dzikich wyrobisk i punktów eksploatacji kopalni. Rekultywację terenów powyrobiskowych przyjmuje się jako zasadę w gospodarce surowcami na obszarze gminy Pięczęno.
- 5) Mając na uwadze nieodnawialny charakter występujących surowców naturalnych ustala się priorytet zaspokojenia potrzeb własnych. Uznaje się to za ważne działanie w celu ochrony zasobów surowcowych miasta i gminy Pięczęno.

1.6 OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI I KRAJOBRAZU.

- 1) Uznaje się wysokie znaczenie bioróżnorodności dla wielkości potencjału przyrodniczego miasta i gminy i tym samym dla potencjału rozwojowego.
- 2) Ustala się ochronę bioróżnorodności jako kierunkowy wyznacznik jakościowy w rozwoju miasta i gminy Pięczęno.
- 3) Ustala się podstawowe kierunki w zakresie ochrony bioróżnorodności:
 - a) zachowanie cennych ekosystemów w mieście i na terenie gminy – między innymi poprzez obejmowanie ich ochronę prawną,
 - b) ograniczenie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni,

- c) wprowadzenie zadrzewień i urządzenie (pielęgnacja) terenów zieleni, wprowadzenie zalesień,
- 4) Ustala się wymóg ochrony krajobrazu na wszystkich etapach procesu planistycznego – inwestycyjnego.
- 5) Kształtowanie optymalnej przyrodniczo – krajobrazowej struktury użytkowania terenu uznaje się za istotne dla kształtowania prawidłowych warunków życia mieszkańców.
- 6) W przypadku szczególnych (wobec braku możliwości ochrony elementów przyrody) uznaje się zasadę kompensacji przyrodniczej za obowiązującą.

1.7. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA.

- 1) Uznaje się zapobieganie powstawaniu zagrożeń i zanieczyszczeń za podstawowy, uzasadniony ekonomicznie i społecznie kierunek działań w tym zakresie.
- 2) Uznaje się potrzebę zintegrowanych działań w zakresie:
 - a) ochrony wód przed dopływem zanieczyszczeń z terenów rolnych, między innymi poprzez realizację ochronnych stref roślinnych wzdłuż wód powierzchniowych,
 - b) przywracanie środowiska do właściwego stanu, głównie poprzez rekultywację i renowację terenów zdewastowanych,
 - c) odpowiedniej realizacji gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami.
- 3) Ustala się potrzebę podjęcia działań zmierzających do optymalizacji efektów w zakresie ochrony środowiska.

1.8. OPTYMALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKOWYCH.

- 1) Uznaje się za celowe opracowanie miejsko – gminnego programu ochrony i kształtowania środowiska.
- 2) Zobowiązuje się władze miasta do przedsięwzięcia działań, których efektem będzie programowe ujęcie priorytetowych zadań z zakresu ochrony środowiska i jego komponentów – także poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa miasta i gminy Pięńżno.
- 3) Uznaje się za zasadne kreowanie nowej kultury turystycznej przyznającej najwyższy priorytet ochronie środowiska, które stanowi fundament rozwoju zrównoważonej turystyki.

2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DOTYCZĄCE OCHRONY OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE MIASTA I GMINY

2.1.OCHRONA OBIEKTÓW I ZASOBÓW ZABYTKOWYCH.

W celu ochrony zachowanych obiektów zabytkowych i ochrony krajobrazu kulturowego terenów a jednocześnie w celu zachowania tożsamości kulturowej obszaru, stanowiącej identyfikację objętej opracowaniem przestrzeni wprowadza się ochronę konserwatorską tych obiektów oraz obszarów.

2.1.1.Obiekty i obszary poddane ochronie.

Duża część obszaru miasta i cały obszar gminy, posiada długie tradycje osadnicze (poza terenami, gdzie sieć osadnicza uległa przekształcaniu bądź likwidacji w wyniku działalności państwowych gospodarstw rolnych) należy do rejonu o wybitnych walorach krajobrazu kulturowego. Do zasobów środowiska kulturowego zalicza się:

- 1) **Na terenie miasta**, które powstało na terenie staropruskiego grodu *Melcekuke*, o którym wzmianki ukazały się już w 1282 r. będącego w tamtych czasach głównym ośrodkiem władzy i kultu krainy *Wewa* (część terytorium plemiennego Warmów) podbitego przez krzyków, a następnie odstąpione biskupowi warmińskiemu i kapitule. Obok grodu w 1288 r. powstaje miasto. W Pieniężnie znajdowała się siedziba komornictwa kapitulnego, a od XIV w. centrum zarządzania domeną na Warmii. Tu również znajdowała się rezydencja administratora majątku kapituły (proboszcza krajowego). Od 1772 r. majątek ten stanowił własność króla pruskiego. W średniowieczu gospodarka miasta oparta była na rolnictwie, w tym czasie rozwinęło się rzemiosło pomocne w uprawianiu ziemi a miasto stanowiło ważny ośrodek rozwoju. Załamanie gospodarki nastąpiło

w XVIII wieku a ponowny jej rozkwit związany jest z budową traktów drożnych i kolejowych w XIX w. (1884 r. połączenie z Braniewem i Olsztynem, a w rok później połączenie z Królewcem). Miasto przeżyło wiele zniszczeń, do najważniejszych należą: zniszczenie w 1414r. oraz podczas II wojny światowej w 1945 r. zniszczenia sięgały 90% całkowitej zabudowy. Do obiektów i obszarów stanowiących wartość kulturową należą:

a) obszar Starego Miasta – usytuowany w zakolu rzeki Wałszy, na wysokim jej brzegu, lokowany na grodzisku Staropruskim. Miasto zbudowane było na planie kwadratowego rynku z ratuszem pośrodku i połączone było z zamkiem, który stoi na skarpie oraz z neogotyckim kościołem parafialnym zachowanym w bardzo dobrym stanie. Wokół rynku stały kamienice mieszkalne, niestety żadna z nich się nie zachowała. W ramach odbudowy Starego Miasta zrealizowano część zabudowy. Wybudowane obecnie kamienice nawiązują skalą i usytuowaniem do pierwotnych, w części przywracają charakter tego miejsca jednak ich architektura świadczy wyraźnie o czasach jej realizacji.

b) Obiekty zabytkowe

-kościół parafialny p. w. śś Piotra i Pawła, neogotycki z 1895-1896r.

-plebania na Starym Mieście zbudowana na przełomie XII/XIX w., przebudowana w XIX w. w stylu barokowo- klasycystycznym, murowana,

-dawny kościół szpitalny p.w. śś Jakuba i Rocha (obecnie greckokatolickim), zbudowany w 1723r. (przebudowany w XIX w.)

-zamek kapituły – skrzydło zachodnie zbudowane na początku XIV w., przebudowany w 1643 r. i w XIX/XX w., murowany,

-przedmieście historycznego Starego Miasta (wzdłuż ulic Szkolnej, Lidzbarskiej, Wolności i Kościuszki) ciągnące się w kierunku Królewca, zbudowanego w XIX w., którego do dziś zachował się układ urbanistyczny

i drożny, natomiast jego zabudowa uległa zniszczeniu podczas działań wojennych w czasie II wojny światowej;

2) Na obszarach gminy

Obszar gminy tak jak i miasto Pięno należało do Warmii. W sferze gospodarczej ukształtowała się tu struktura, w której dominowały folwarki kościelne (Kierpajny Wlk.) oraz wsie lokowane na prawie chełmińskim (Lechowo, Radziejewo, Łajsy, Łoźnik) lub wywodzące się z dawnych osad pruskich (Bornity). Z czasem upowszechnił się w krajobrazie kulturowym typ dużej wsi czynszowej o wielkości 40-60 łanów, z dużymi gospodarstwami. Inicjatorami kształtowania kultury i krajobrazu na tym terenie było duchowieństwo, stąd najważniejszymi obiektami na Warmii, tak pod względem architektury jak również ośrodka kulturowego, były budowane kościoły. W okresie(XIV-XV w.) oraz później na przełomie wieków XVII-XVIII budowano i przebudowywano wiele kościołów i bogato je wyposażono. Wystrój kościołów musiał przemawiać do wiernych, uczyć ich i zatrzymywać przy wierze. Charakterystyczna dla tego terenu jest budowa w przeszłości wielu kapliczek przydrożnych m.in. w Piotrowcu, Białczynie, Łajdach, Radziejewie, Glebiskach. Działało wtedy na Warmii wielu wybitnych artystów, malarzy, rzeźbiarzy, snycerzy. Dzięki nim kraina ta przewyższała zdecydowanie rozwojem kulturowym inne rejony Prus. Budownictwo na Warmii brało swoje wzory z Berlina. Rozpowszechnił się tu tzw. dom warmiński, murowany z użytkowym poddaszem, o dużej kubaturze. Budynek posiada dach dwuspadowy kryty dachówką oraz bogaty detal na elewacjach i we wnętrzu. Krajobraz kulturowy zachowany został dość dobrze, a wsie indywidualne w większości nie zostały zszpeczone budownictwem powojennym. Jedynie tylko bieda i czas robi swoje, widoczne są bowiem ogromne zaniedbania w utrzymaniu obiektów. Niestety degradacji uległy całe wsie (Kierpajny, Gajle, Kiersiny, Wojnity, Miejski Bór, Wopy, Niedbałki)

- a) układy przestrzenne wsi, ruralistyczne o metryce średniowiecznej w części zostały zachowane we wsiach: Białczyn, Sawity, Pakosze,

Kainity, Kierpajny, Cieszęta, Radziejewo, Łoźnik, Łajsy, Pluty, Lubianka, Wopy, Pawły, Lechowo, Jesionowo,; układy przestrzenne wsi Piotrowiec, Bornity, Pluty są czytelne w tych wsiach zachowały się osnowy planów lokacyjnych oraz średniowieczne układy drożne. Czytelne są wsie budowane na bazie ulicówki oraz wielodrożne. Zabudowa zabytków zachowała się ok. 60%.

- b) Zachowane zespoły przestrzenne: najważniejszym obiektem jest kompleks,
- c) Zachowane zespoły zieleni w formie parków, cmentarzy, zieleni przyzagrodowej i przydrożnej.

Parki znajdują się we wsiach: Kierpajny Wlk., Wojnity, Kajmity;

Cmentarze przykościelne w Plutach, Radziejewie, Lechowie, Piotrowcu, Łajsach;

Założenia zieleni przyzagrodowej i przydrożnej w Posadach, Kiersinach, Kierpajnach Wlk., Wojnitach, Kajnitach, Różańcu, Plutach, Jeziorku, Łoźniku, Pawłach, Cieszętach, Borowcu.

- d) archeologia, na terenie gminy występuje dość znaczna ilość nie przebadanych stanowisk archeologicznych, które są rozsiane na terenie całej gminy oraz wzdłuż rzeki Wałszy na południe od miasta. Największe skupiska znajdują się w sąsiedztwie wsi Łoźnik, Jeziorka i wsi Wopy w obszarze nad rz. Wałszą pomiędzy Łajsami a Łoźnikiem oraz wzdłuż rz. Wałszy ograniczonym wsiami Kajmity, Kierpajny Wlk., Wojnity, Glebiska, Bornity, Wojnity. Osady i cmentarzyska w Plutach.

2.1.2 Zasady ochrony wartości kulturowych.

Zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na obszarze miasta i gminy wyznacza się:

- strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- strefę ochrony konserwatorskiej,
- strefę ochrony krajobrazu,
- strefę ścisłej ochrony archeologicznej.

Granice poszczególnych stref ochrony oznaczono na rysunku nr 1a i 1b, stanowiącymi załączniki graficzne „Studium...”

1) Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej:

Obowiązuje w niej zakaz przekształcenia istniejących obiektów, układu urbanistycznego i charakteru zabudowy. Wszelkie prowadzone prace planistyczne i projektowe muszą być oparte na wydanym uprzednio wytycznych konserwatorskich i przed realizacją uzyskać zezwolenie na prowadzenie robót.

a) Stare Miasto. Obszar staromiejski objęty jest ścisłą ochroną konserwatorską. Zabudowa na tym obszarze powinna być poprzedzona opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w określonej skali opartego na wytycznych konserwatora Zabytków, w którym:

- Usytuowanie budynków należy dostosować do historycznej siatki ulic,
- Linia zabudowy powinna nawiązać do zabudowy historycznej,
- Wysokość budynków powinna wynosić od 2,5 do 3,5 kondygnacji, przy różnicowaniu wysokości w ramach jednego obiektu,
- Budynki winny posiadać dach o spadku od 30 do 45%
- Parter budynków przeznaczać na usługi (sklepu, banki, biura)

Wszelkie prace planistyczne i projektowe prowadzić z uzgodnieniem z Konserwatorem Zabytków.

b) kompleks klasztorny oo Werbistów i jego otoczenie. Obszar objęty ścisłą ochroną konserwatorską. Ochrona dotyczy obiektów kubaturowych, urządzenia wnętrz, parku oraz przedpoła założeń klasztorno – parkowych w odległości 1000 m. od zewnętrznego ogrodzenia. Wszelkie prace projektowe należy prowadzić po uprzednim otrzymaniu wytycznych Konserwatora Zabytków. Prace remontowe i modernizacyjne związane z istniejącymi obiektami lub urządzeniowo – pielęgnacyjne na terenie parku muszą uzyskać uzgodnienie Konserwatora Zabytków.

2) Strefa Ochrony Konserwatorskiej, obejmuje;

- a) na terenie miasta obustronną zabudowę pierzei ulic: Braniewskiej, Orneckiej, Lidzbarskiej, Szkolnej, Kolejowej, Generalskiej (od strony rz. Wąlszy);
- b) na terenie gminy obejmuje wsie: Radziejewo, Lechowo, Jesionowo, Jesionowo, Łóżnik, Łajsy, Białczyn, Pakosze, Kierpajny, Wopy, Pawły, Cieszęta, Kajnity, Piotrowiec, Bornity,

Wszelkie działania budowlane oraz planistyczne prowadzone w strefie ochrony konserwatorskiej należy przedstawić służbie konserwatorskiej do zaopiniowania. Wszystkie obiekty powstałe przed 1945 r. znajdującym się w strefie ochrony konserwatorskiej podlegają ochronie chyba, że ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stanowiąc będą inaczej.

3) Strefa Ochrony Krajobrazu;

- a) na terenie miasta obejmuje obszar miasta w granicach administracyjnych. Obszar ten winien zostać objęty ochroną prawną ze względu na walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. W celu ochrony istniejących wartości krajobrazowych oraz kształtowania kompozycji krajobrazowej zaleca się działania:
 - interwencyjne, ochronne. rewaloryzujące, kształtujące (nowe kompozycje). Istnieje konieczność zachowania najcenniejszych wartości

krajobrazowych: sylwet y Starego Miasta z wieżami kościelnymi i zamkiem górującymi nad miastem oraz Doliny Rzeki Walszy.

Niezbędne jest porządkowanie przedpola miasta od strony obwodnicy miejskiej a także porządkowanie zabudowy pierzei ulicy Szkolnej i Lidzbarskiej.

b) na terenie gminy strefą ochrony krajobrazu objęte zostały sylwety wsi: Łajsy, Lechowo, Pluty, Piotrowiec, Radziejewo, Brzostki, Kajnity, Glebiska, Kierpajny Wlk., Wojnity.

Ochrona panoramy miasta Pięczęzna i panoramy wymienionych wsi polega na wprowadzaniu zakazu lokalizacji obiektów w istotnym sposób zmieniających (pogarszających) ochronioną sylwetkę, dla takich lokalizacji obligatoryjnie należy opracować studium panoramy.

c) na terenach, na którym rozpoznane zostały stanowiska archeologiczne (oznaczone na rysunku planu miasta i gminy), realizacja trwałych obiektów budowlanych winna być zgłoszona do oddziału służb konserwatorskich działających na tym terenie. Prowadzenie robót ziemnych w takich obszarach winno odbywać się pod kierunkiem konserwatora zabytków.

3.KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA TERENU

3.1. SKALA ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO – ROZWOJU

W oparciu o przeprowadzoną analizę dotychczasowych trendów oraz ocenę obecnie występujących procesów zmian w rozwoju demograficznym w województwie Warmińsko- Mazurskim i powiecie braniewskim przyjęto szacunkowe wielkości wzrostu zaludnienia w mieście i gminie Pięno.

Według prognozy demograficznej, sporządzonej dla województwa Warmińsko – Mazurskiego w ciągu 17 lat, tj. między rokiem 1998 a 2015 ludność miast wzrośnie z 879 000 0 około 70 000 (4,7 promili rocznie).

W wypadku powiatu braniewskiego oraz miasta i gminy Pięno można przyjąć, że procesy te będą tu przebiegały podobnie jako średnio w województwie. Przejęto, że w bezpośrednim rejonie miasta Pięna liczba ludności będzie wzrastać rocznie o około 5 promili, co oznacza, że do 2015 roku wzrośnie z 3 300 osób do około 3 960 osób (przy przeciętnym zmniejszaniu się rocznie o około 4 promili).

W związku z takim rozmieszczeniem procesów rozwojowych należy przejąć, że rozwój infrastruktury społecznej obsługującej obszar gminy oraz związany z nimi wzrost zaopatrzenia na tereny mieszkaniowe nastąpi przede wszystkim w mieście Pięno.

Miasto to posiada obecnie wszelkie rezerwy terenowe dla rozbudowy funkcji publicznych i mieszkalnictwa, wynikające z dwubiegunowej struktury funkcjonalnej. Struktura ta ukształtowana w procesie historycznym opiera się na znacznie zniszczonym podczas II wojny światowej wzgórzu staromiejskim oraz rejonie dworca kolejowego z koncentracją zabudowy mieszkalno – usługowej. Obszar objęty granicami miasta byłyby w stanie pomieścić ośrodek o zaludnienie czterokrotnie większym niż obecnie.

Tereny rezerwy dla funkcji mieszkaniowej i usługowej występują w obrębie Starego Miasta oraz na terenie nowego centrum w rejonie stacji Kolejowej.

Na obszarze Starego Miasta znajdują się 3 ha niezabudowanych gruntów, na których można by zrealizować nowe mieszkania dla około 450-600 osób, czyli więcej niż wskazuje prognoza demograficzna na rok 2015.

Jednocześnie na terenie nowego centrum między stacją kolejową Pieniężno a rzeką Walszą znajduje się około 4,75 ha gruntów ekstensywnie bądź wcale niezagospodarowanych, które należałoby sukcesywnie wykorzystać dla rozbudowy funkcji produkcyjno- komercyjnych, szeroko pojętych usług dla ludności oraz budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego. Ponadto w rejonie linii kolejowej w sąsiedztwie istniejących obiektów przemysłowo – składowym znajdując się jeszcze tereny o łącznej powierzchni około 23,5 ha, które mogą stanowić przyszłą rezerwę dla tworzenia nowych miejsc pracy.

3.1.1. Sieć osadnicza

Przyjmuje się następującą hierarchię jednostek osadniczych:

- 1) ośrodek gminy – miast Pieniężno wyposażony w kompleksowe urządzenia obsługi gminy w zakresie oświaty ponadpodstawowej, kultury, zdrowia a także handlu ponadpodstawowego i obsługi rolnictwa;
- 2) ośrodki lokalne wyposażone w obiekty oświaty podstawowej i ewentualnie gimnazjalnej, punkty usług zdrowia i kultury, a także obsługi rolnictwa- wsie Piotrowiec, Pluty, Pakosze i Lechowo;
- 3) ośrodki uzupełniające wyposażone w obiekty lub punkty usług dla ludności i obsługi rolnictwa- wsie Radziejewo, Łajsy, Kierpajny Wlk.
- 4) pozostałe jednostki osadnicze o funkcji rolniczej.

3.1.2. Możliwość wykorzystania terenów gminnych dla funkcji komercyjnych

Tereny gminy położone wzdłuż drogi Olsztyn – Pieniężno – Braniewo, atrakcyjne pod względem komercyjnym związane są z dogodnym położeniem komunikacyjnym względem projektowanej międzynarodowej trasy grogi nr 22 Elbląg – Kaliningrad, oraz dostęp do niej poprzez węzeł drogowy w Maciejewie a

także z projektowanym przejściem drogowym w Grzechotkach. Ma to duży wpływ na rozwój wsi Białczyn, Piotrowiec oraz miasta Pięczęzna. Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej na tym kierunku składania do tworzenia rezerw terenowych dla funkcji usługowo – komercyjnej w pasie Pięczęzna – Piotrowiec – Białczyn – Braniewo.

Umożliwienie rozbudowy infrastruktury na tym kierunku składania do tworzenia rezerwy terenowych dla funkcji usługowo – komercyjnej w pasie Pięczęzna – Piotrowiec – Białczyn- gr. Gminy.

Przygotowanie do realizacji kompleksów terenów usługowo – komercyjnych wymaga:

- 1) opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 2) budowy zbiorczych dróg dojazdowych dróg dojazdowych, zapewniających bezkonfliktową dostępność terenów usług.

3.1.3.Funkcja turystyczna

Ustala się priorytet rozwoju i realizacji różnych form turystyki uwarunkowanej predyspozycją walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych:

- 1) turystyka krajoznawczo – edukacyjna: na terenie miasta Pięczęzna, wsi Łajsy, rezerwatu doliny Wałszy a także związana z klasztorem oo Werbistów;
- 2) turystyka wypoczynkowa agro- i ekoturystyka : w rejonie północno – wschodnim, ograniczona miejscowościami: Pluty, Jeziorko, Wopy, Pluty, Lubianka;
- 3) turystyka wypoczynkowo – rekreacyjna świąteczna: w rejonie jeziora Tafta i wsi Glebiska.

3.1.4. Gospodarka rolna

Przyszłość gospodarki rolnej na obszarze gminy związana jest ściśle z prowadzeniem odpowiedniej polityki, której głównymi elementami będzie:

- 1) dostosowanie struktury wykorzystania gruntów do warunków przyrodniczych, w tym do odporności środowiska;
- 2) tworzenie preferencji dla ekologicznej produkcji rolnej, w tym uprawy ziół leczniczych, pszczelarstwa oraz chowu bydła mlecznego, kóz i owiec;
- 3) wspierania realizacji małych, ekologicznie bezpiecznych przetwórci rolno-spożywczych, powiązanych z poszczególnymi gospodarstwami rolnymi, bądź ich zespołami. Promowanie produkcji zdrowotnej żywności, w tym produktów regionalnych, wzbogacających tożsamość gminy;
- 4) wspierania i promowanie agro- i turystyki;
- 5) wspierania procesu zalesień i zadrzewień nieużytków oraz gruntów rolnych niskich klas, zwłaszcza na terenach, gdzie pożądane jest zwiększenie retencji wody;
- 6) wspieranie rozwoju produkcji i przetwórstwa biopaliw,
- 7) wspieranie upraw wierzby energetycznej,

4. STRUKTURA PRZESTRZENNA OBSZARU MIASTA I GMINY

4.1. USTALENIA OGÓLNE

Polityka przestrzenna gminy jest działaniem samorządu terytorialnego w celu świadomego kształtowania struktury przestrzennych zgodnie z przejętą strategią rozwoju. Dotyczy to m.in. zasad rozbudowy lub przebudowy układu osadniczego oraz systemów infrastruktury technicznej, skali rozbudowy poszczególnych jednostek osadniczych, przestrzennego rozmieszczania elementów infrastruktury skupisk pozarolniczych miejsc pracy, a także zasad ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Formatowanie zasad polityki przestrzennej oparte jest na uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego, określonej i przejętej hierarchii celów rozwoju oraz ogólnych

kierunkach zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Kierunki polityki przestrzennej zostały sformułowane w odniesieniu do stref stanowiących elementy wewnętrznej struktury przestrzennej gminy.

Strukturę tę utworzono wyodrębniając obszary o cenach względnie jednorodnych, do których zaliczono: elementy zagospodarowania terenu stanu istniejącego przestrzeni miejskiej, elementy krajobrazu kulturowego i walory przyrodnicze, cechy osadnictwa, predyspozycje funkcjonalne, podatność na przekształcenia a także rolę w procesie rozwoju gospodarczego miasta i gminy oraz realizacji ponadlokalnych elementów infrastruktury technicznej. Wewnętrzna struktura przestrzenna obszaru miasta i gminy opiera się także na roli i znaczeniu poszczególnych stref i obszarów w przyszłych przekształceniach ich rozwoju.

Ze względu na całkowicie odmienne warunki rozwoju obszaru gminy jak i głównego jego węzła osadniczego jakim jest miasto Pieniężno, było konieczne odrębne analizowanie tych obszarów.

4.2. STRUKTURA WEWNĘTRZNA MIASTA PIENIĘŻNA

Struktura wewnętrzna miasta została ustalona w oparciu o następujące kryteria:

- uwarunkowania przyrodnicze;
- uwarunkowania historyczno- kulturowe;
- uwarunkowania techniczno – infrastrukturalne;
- predyspozycje funkcjonalne;
- rolę obszaru i terenu w procesie rozwoju miasta oraz realizacji lokalnych i ponadlokalnych celów strategicznych.

W strukturze miasta Pieniężna wyodrębniono następujące jednostki strukturalne:

1) OC – obszar centralny

- a) **TSM** – teren Staromiejski
- b) **TDW** – TEREN Doliny Wałszy
- c) **TNC** – teren Nowego Centrum
- d) **TAG** – teren wymagający identyfikacji wykorzystania na cele komercyjne
- e) **TPS** - teren przedmieścia staromiejskiego;

2)ODW – Obszar Doliny Wąlszy:

- a) T1 – dolny taras Doliny Wąlszy
- b) T2 – prawy brzeg Doliny Wąlszy
- c) T3 – lewy brzeg Doliny Wąlszy
- d) T4 – rejon elektrowni wodnej
- e) T5 - rejon wschodni Dolny Wąlsza

3) OW – obszar wschodni:

- a) T12 – Teren wysoczyzny nad Doliną Wąlszy
- b) T9 – dolny taras
- c) T10 – przedmieście południowo – wschodnie
- d) T11 – osiedle południowe

4)OPS – obszar przemysłowo-składowy:

- a) T6- teren największego zainwestowania produkcyjno – magazynowo
- b)T7- teren rozwoju funkcji przemysłowo- magazynowej
- c)T8- teren rozwojowy funkcji przemysłowo- magazynowej

5) OMN – obszar zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności;**6) OP – obszar północny:**

- a) T16 – teren otwarty
- b) T17- teren rezerwy dla funkcji mieszkaniowej
- c) T18 – teren otwarty;

7) OZ – obszar zachodni:

- a) T13 - teren rozwojowy funkcji mieszkaniowej o niskiej intensywności;
- b) T14 – teren rezerwy kierunkowej rozwoju funkcji mieszkaniowej
- c) T15 – teren otwarty.

4.3. KIERUNKI POLTYKI PRZESTRZENNEJ JODNOSZĄCE SIĘ DO ELEMENTÓW STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA PIENIĘŻNA

4.3.1. W obszarze centralnym OC

Profesjonalnie działań zmierzających do porządkowania i scalania obszaru centralnego oraz jego optymalnego wykorzystania dla funkcji obsługi mieszkańców miasta i gminy.

1) na terenie Starego Miasta TSM

- a) Tworzenia dogodnych warunków prawnych, ekonomicznych i infrastrukturalnych dla dalszej zabudowy Starego Miasta przez firmy usługowe, finansowe, biurowe oraz inwestorów budownictwa mieszkaniowo – usługowego.
- b) Racjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych, tj. ulic, placów, ciągów pieszych parkingów poprzez wyprowadzenie odpowiedniej zieleni i małej architektury.

2) na terenie Doliny Wąlszy TDW

Wyeksponowanie i wykorzystanie Doliny Wąlszy jako ważnego elementu tworzącego tożsamość miasta. Tam, gdzie to możliwe, realizowanie zagospodarowanych przestrzeni publicznych, sąsiadujących z rzeką (skwery, bulwary, ciągi pieszo – rowerowe, itp.).

3) na terenie Nowego Centrum TNC

- a) Stopniowe porządkowanie i intensyfikacji, wykorzystania terenów centralnie położonych między dworcem kolejowym, Urzędem Miasta i Gminy, a Starym Miastem dla Funkcji mieszkalnictwa wielorodzinnego, administracji, usług publicznych i komercyjnych. Estetyzacja przestrzeni publicznych, tj. ulic, parkingów i ciągów pieszych, poprzez wprowadzania odpowiedniej zieleni i małej architektury.

4) na terenie zachodniej części Nowego Centrum – Tag

a)) restrukturyzacja i przekształcenie obiektów i terenów przemysłowo-składowych dla aktywizacji gospodarczej miasta,

b) stopniowa intensyfikacja zabudowy o funkcjach usług komercyjnych, publicznych i mieszkalnictwa wielorodzinnego.

5) na terenie Przedmieścia Staromiejskiego – TPS

a) porządkowanie i rewaloryzacja zabudowy usługowej i mieszkaniowej,

b) uzupełnienie pierzejowych ciągów zabudowy o formach nawiązujących do charakteru historycznego.

4.3.2. W obszarze Doliny Wąlszy ODW

Preferowanie ochrony krajobrazu Doliny Wąlszy. Porządkowanie działań inwestycyjnych temu priorytetowi.

1) na terenie dolnego tarasu doliny Wąlszy – T- 1

Wypracowanie zasad koegzystencji rezerwatu z funkcją turystyki edukacyjno krajoznawczej. Wprowadzenie atrakcyjnych form poznawania rezerwatu.

2) na terenie górnego tarasu – prawego brzegu rzeki Wąlszy – T – 2

Wykorzystanie rolnicze bez prawa zabudowy.

3) na terenie górnego tarasu – lewego brzegu rzeki Wąlszy – T – 3

Wykorzystanie rolnicze bez prawa zabudowy. Dopuszcza się realizację infrastruktury turystycznej w rejonie wzgórza (teren oznaczy na rysunku).

4) na terenie rejonu elektrowni wodnej – T –4

Porządkowanie i estetyzacja przestrzeni zamkniętej wzgórzem zamkowym i linią kolejową. Umożliwienie percepcji otaczających krajobrazów.

5) na terenie rejonu wschodniego odcinka rzeki Wąlszy T- 5

Uporządkowanie zagospodarowania terenu łąk i pastwisk nadrzecznych. Realizacja spacerowego ciągu pieszo rowerowego oraz wprowadzenie większej ilości zadrzewień i zakrzaczeń.

4.3.3. W obszarze Południowym OP

Wstrzymanie procesów urbanizacyjnych. Utrzymanie i porządkowanie istniejącego zainwestowania.

4.3.4. W obszarze przemysłowo – magazynowym OPS

Utrzymanie funkcji przemysłowo – magazynowych na terenie T6 oraz realizacji nowych zakładów na terenach T7 i T8.

4.3.5. W obszarze mieszkaniowym OMN

Utrzymanie, rozbudowa i modernizacja zabudowy mieszkaniowej o średniej i niskiej intensywności.

4.3.6. W obszarze zachodnim – OZ

- 1) Tereny T 13 należy traktować jako rezerwę dla realizacji zabudowy jednorodzinnej na działkach o powierzchni 1000 do 2000 m².
- 2) Tereny T14 i T15 należy pozostawić jako otwarte – niezabudowane.
- 3) Północną część terenu T14 należy pozostawić jako obszar niezabudowany oraz zagospodarować dla funkcji świątecznej nad jeziorem i rzeką.
- 4) Teren T 16 nad rzeką i jeziorem przeznaczyć dla funkcji rekreacji świątecznej.

4.3.7. W obszarze północnym – OP

- 1) Teren T17 należy traktować jako rezerwę dla realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- 2) Tereny T18 i T19 należy utrzymać jako tereny otwarte, niezabudowane.
- 3) Teren T20 – ciąg ekologiczny rzeki do ochrony krajobrazowej.

4.4. STRUKTURA WEWNĘTRZNA GMINY PIENIEŻNO

Struktura wewnętrzna Gminy Pięńżno została ustalona na podstawie:

- uwarunkowań przyrodniczych,
- uwarunkowań historyczno – kulturowych,
- uwarunkowań techniczno – infrastrukturalnych,
- predyspozycji funkcjonalnych.

Główne kryteria decydujące ostatecznie o delimitacji poszczególnych elementów struktury, to:

- układ przestrzenny i znaczenie doliny Walszy jako głównej osi ekologicznej gminy;
- rola miasta Pięńżna i jego najbliższego sąsiedztwa – jako zwornika obszaru i ośrodka generującego najbardziej dynamiczne przekształcenia;
- rola pozostałych stref przestrzennych w procesie przekształceń obszaru gminy oraz realizacji lokalnych i podlokalnych celów strategicznych.

W strukturze gminy wyodrębniono następujące jednostki strukturalne:

1) S.C. – strefa centralna

- a) P-MP - podstrefa miasta Pięńżna (opisana w p. 2 i 3);
- b) P-DW -podstrefa otoczenia doliny Walszy funkcja ochrony krajobrazu, aktywizacji gospodarki w rejonie miasta (wieś Łoźnik), funkcji turystyki (wieś Łajsy);
- c) P- R1- podstrefa o dominacji produkcji rolnej (możliwa aktywizacja gospodarki (przetwórstwo, agroturystyka).
- d) P-R2 – podstrefa o dominacji produkcji rolnej (możliwa aktywizacja gospodarki (przetwórstwo, agroturystyka).

2) SP – strefa północna

- a) P-PB – podstrefa aktywizacji gospodarczej Piotrowiec- Białczyn
- b) P-R4 – podstrefa o dominacji rolnej.

3) SDW – strefa Dolny Wąlszy

Strefa o dominacji funkcji ochronnej oraz rozwoju turystyki ekstensywnej (agro- i eko-) i rolnictwa.

4) SP – strefa południowa

Strefa o dominacji funkcji rolniczych.

5) SZ – strefa zachodnia

- a) P-DW3 – podstrefa otoczenia Doliny Wąlszy,
- b) P-RT - podstrefa rolno – turystyczna rejonu jez. Tafty,
- c) P-R5 – podstrefa o dominacji produkcji rolnej.

4.5. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ, ODNOSZĄCE SIĘ DO ELEMENTÓW STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY PIENIEŻNO

4.5.1. Strefa centralna – S.C.

Strefa centralna obejmuje układ podmiejski miasta Pieniężna, charakteryzujący się relatywnie największą dynamikę rozwoju demograficznego, większą ruchliwością społeczną oraz korzystnymi warunkami lokalizacji inwestycji. Warunki te kształtowane są m.in. przez dobrą dostępność komunikacyjną oraz zróżnicowany krajobraz i atrakcje turystyki krajoznawczej (między innymi rezerwat doliny Wąlszy, klasztor oo Werbistów, Stare Miasto w Pieniężnie, skansenem w Łajsach).

1) W podstrefie otoczenia Doliny Wąlszy P-DW1

- a) Uznanie jako priorytetu prawidłowego funkcjonowania rezerwatu Dolin Wąlszy.
- b) Ochrona i wzbogacenie krajobrazu kulturowego w rejonie klasztoru oo Werbistów.
- c) Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej dla turystyki krajoznawczo- edukacyjnej i kwalifikowanej.
- d) Wspieranie rolnictwa ekologicznego, ekoturystyki i agroturystyki.

Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.

2) W podstrefie otoczenia Doliny Wąlszy P-DW2

- a) Uznanie jako priorytetu ochrony i prawidłowego funkcjonowania przyrody w Dolinie Wąlszy.
- b) Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przetwórstwa, przechowalnictwa, handlu i usług.
- c) Tworzenie warunków dla rozbudowy punktowej infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, gastronomiczna, obsługa samochodów) przy drogach wylotowych z Pieniężna.
- d) Tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz eko- i agroturystyki.
- e) Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.

3) W podstrefie rolnej – P-R1

Strefa północna obejmuje tereny wsi położonych przy trasie łączącej Pieniężno z Braniewem. W wyniku odbudowy międzynarodowej drogi nr 22 z przejściem granicznym w Grzechotkach – tereny te zyskują dużą szansę na rozwój funkcji pozarolniczych związanych ze wzrostem popytu na obsługę turystyki a także przetwórstwo i przechowalnictwo towarów.

- 4) W podstrefie aktywizacji gospodarczej Piotrowiec – Białczyn – P-K1
 - a) Tworzenie dogodnych i preferencyjnych warunków dla rozwoju funkcji usługowo – produkcyjnych w Piotrowcu i Białczynie.
 - b) Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju bazy noclegowej wzdłuż trasy Pieniężno – Braniewo.

5) W podstrefie P-R4

Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przetwórstwa, przechowalnictwa, handlu i usług

- a) Na obszarach rolnych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wymaga przeprowadzenia procedury plany miejscowego.
- b) Zalesienia terenów o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej.
- c) Wspieranie realizacji ferm wiatrowych dla pozyskiwania energii elektrycznej ze źródeł przyjaznych środowisku.

4.5.2. W strefie Doliny Wąlszy- SDW

Strefie Doliny Wąlszy to tereny, gdzie dominować winna polityka szeroko pojęta ochrony krajobrazu, rozwoju turystyki i kwalifikowanej i wypoczynku.

W ramach realizacji takiej polityki przewiduje się:

- a) Weryfikację opracowania koncepcji systemu retencjonowania wód w Dolinie Wąlszy optymalnej pod względem przyrodniczym i techniczno – ekonomicznym oraz sukcesywna jej realizacja,
- b) Zalesienie terenów o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej,

- c) Tworzenia preferencyjnych warunków dla rozwoju agro- i ekoturystyki oraz turystyki kwalifikowanej pieszej, rowerowej, konnej, kajakowej,
- d) Wspieranie rolnictwa ekologicznego, upraw ziół leczniczych, pszczelarstwa, a także ekstensywnych form chowu bydła, kóz i owiec,
- e) Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Dopuszcza się punktową realizację zabudowy wypoczynkowej na dużych działkach, min. 1500 m². Realizacja takiej zabudowy wymaga przeprowadzenie procedury planu miejscowego.
- f) Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przetwórstwa, przechowalnictwa, handlu i usług.
- g) Porządkowanie centralnych fragmentów wsi oraz wspierania rozwoju bazy turystycznej, szczególnie w miejscowościach Pluty, Lubianka, Wopy, Pełty.

4.5.3. W strefie Południowej – SPd

Strefa Południowa to teren dominującego rolnictwa. Wymaga racjonalnej polityki rolnej, modernizacji i rozbudowy infrastruktury wiejskiej, poprawa obsługi mieszkańców.

W ramach realizacji takiej polityki przewiduje się:

- a) Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przetwórstwa, przechowalnictwa, handlu i usług, szczególnie w oparciu oraz w sąsiedztwie baz dawnych państwowych gospodarstw rolnych,
- b) W wspieranie rolnictwa ekologicznego, agro- i ekoturystyki,

- c) Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.
- d) Porządkowanie centralnych fragmentów wsi oraz wspierania rozwoju bazy turystycznej, w szczególności w miejscowościach Lechowo i Radziejewo.

4.5.4. W strefie Zachodniej – SZ

Strefa Zachodnia z racji swojego położenia, walorów przyrodniczych oraz tradycji osadniczo- gospodarczych winna pozostać obszarem wielofunkcyjnym, w którym równorzędne znaczenie będzie miał polityka ochronna oraz polityka aktywizacji gospodarczej.

- 1) W podstrefie P – DW3 (otoczenie Doliny Wąlszy)
 - a) Uznaje jako priorytet prawidłowego funkcjonowania rezerwatu Doliny Wąlszy.
 - b) Ochrona i wzbogacenie krajobrazu kulturowego.
 - c) Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej, turystyki krajoznawczo – edukacyjnej i kwalifikowanej. Wykorzystanie obiektów zabytkowych dla potrzeb bazy noclegowej (Kierpajny Wielkie).
 - d) Wspieranie rolnictwa ekologicznego, agro- i ekoturystyki.
 - e) Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy

mieszkaniowej lub gospodarczej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.

2) W podstrefie rolno- turystycznej P-RT (rejon jez. Tafty)

- a) Wykorzystanie akwenu i brzegu jez. Tafty dla rozwoju wypoczynku świątecznego.
- b) Tworzenie warunków dla budowy stałej i sezonowej bazy noclegowej w rejonie wsi Glebiska.
- c) Wspieranie rolnictwa ekologicznego, agro- i ekoturystyki.
- d) Na obszarze rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznaczona to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej lub gospodarczej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.

3) W podstrefie rolnej P- R3 t

- a) Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przetwórstwa, przechowalnictwa, handlu i usług.
- b) Wspieranie rolnictwa ekologicznego, agro- i ekoturystyki.
- c) Na obszarach rolnych otwartych, poza terenami poszczególnych wsi, należy stosować zasadę ograniczonego inwestowania. Oznacza to, że realizacja zabudowy rolniczej, a tym bardziej nierolniczej, może występować wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po zaakceptowaniu przez Radę Gminy. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wymaga przeprowadzenia procedury planu miejscowego.
- d) Porządkowanie centralnych fragmentów wsi oraz wspierania rozwoju bazy turystycznej, szczególnie wsi Pakosze.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH

5.1.DROGI

5.1.1. Drogi podlokalne.

Zewnętrzny układ drogowy znajdujący się na terenie gminy stanowi zespół dróg wojewódzki i powiatowych przechodzących przez teren gminy. Ustala się, że na terenie gminy zabezpieczone zostaną odpowiednie rezerwy terenu niezbędne dla przebudowy tych dróg do odpowiednich partnerów.

1) Adaptuje się regionów układów dróg kołowych, do którego na terenie gminy należą drogi wojewódzkie:

- a) droga nr 507 relacji Orneta – Pięno – Braniewo
- b) droga nr 510 relacji Pięno – Lelkowo
- c) droga nr 512 relacji Pięno – Górowo Iławieckie.

2) Drogi powiatowe, wybrane do układu podstawowego, mając zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania układu drogowego. Do wybranych dróg powiatowych należą:

- a) droga Braniewo – Płoskinia – Pakosze;
- b) droga Wilczeta – Długobór – Pakosze;
- c) droga Pięno – Radziejewo – Lechowo – Niedbałki,
- d) droga Pakosze – Kierpajny Wlk. – Bornity – Glegiska – Henrykowo.

5.1.2. Realizacja zadań wojewódzkich związanych z transportem i komunikacją na terenie gminy odnosi się do sieci dróg będących w zarządach:

1) województwa warmińsko – mazurskiego. Do zadań gminy należy utrzymanie rezerwat terenowych dla:

a) dla modernizacji drogi wojewódzkiej nr 507 relacji Braniewo – Pięno – Orneta – Olsztyn w tym rezerwy terenu dla obejścia miasta Pięno od północnego – wschodu;

c) dla modernizacji drogi wojewódzkiej nr 512 relacji Pięno – Pełty – Górowo Iławieckie w tym dla obejść drogowych miejscowościach Łoźnik, Pełty, Pluty.

2) powiatu braniewskiego, w tym również dla komunikacyjnych powiązań wewnętrznych niezbędne jest utrzymanie rezerw terenowych dla budowy i modernizacji dróg stanowiących połączenia ponadlokalne:

- a) relacji Braniewo – Płoskinia – Pakosze;
- b) relacji Braniewo – Tolkowiec – Wysoko Braniewska – Pakosze;
- c) relacji Pakosze – Długobór – Wilczęta;
- d) relacji Pakosze – Kierpajny Wlk. – Bornity;
- e) relacji Bornity – Glebiska – Henrykowo (do drogi woj. Pieniężno – Orneta);
- f) relacji Pieniężno – Radziejewo – Lechowo - Lidzbark Warmiński

Modernizacja dróg powiatowych mających znaczenie podlokalne winna być doprowadzona do parametrów klasy Z.

Modernizacja pozostałych dróg powiatowych nie wymienionych wyżej dotyczy poszerzenia jezdni do normatywnej szerokości dla klasy technicznej L oraz modernizacji istniejących nawierzchni lub budowy nawierzchni twardej na drogach gruntowych i żwirowych przy zachowaniu wzdłuż istniejących zadrzewień.

5.1.3. Drogi gminne.

Dla realizacji celów lokalnych niezbędna jest budowa i modernizacja dróg gminnych istniejących.

- 1) Utrzymanie lub przebudowa do parametrów lokalnych i utrzymania w sprawności technicznej (w klasie L), wymagają następujące drogi;
 - a) droga relacji Płoskinia – Kolonia Płoskinia;
 - b) droga Długobór – Podlechy;
- 2) Dla zapewnienia dostępności do terenu oraz dla sprawności powiązań drogowych, realizacji nawierzchni twardej wymagają połączenia lokalne (obecnie ślad dróg gruntowych) w klasie technicznej D.
- 3) Inne nie wymienione drogi gminne.

Niesprzeczne z ustaleniami studium jest uzasadniona realizacja dróg lokalnych i dojazdowych nie wymienionych wyżej a stanowiąc zadanie własne gminy.

5.1.4. Bezpieczeństwo na drogach.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pieszego ustala się zasadę:

- 1) realizacji wzdłuż wszystkich dróg w obrębie zawartej zabudowy wsi – chodników i oświetlenia ulicznego;
- 2) realizacji wzdłuż dróg wojewódzkich (jako najbardziej obciążonych ruchem drogowym) ścieżki pieszo – rowerowej poza jezdnią.

5.2.KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez obszar gminy i miasta Pięczęzna przechodzi obecnie jedna linia kolejowa. Zachowała się także ślad nieczynnej linii kolejowej wysokotorowej do Lelkowa.

5.2.1.Linia kolejowa a znaczenia lokalnego.

Jest to linia kolejowa drugorzędna – nie zelektryfikowana relacji Braniewo – Godkowo po, której kursują pociągi osobowe i towarowe z Braniewa do Olsztyna przez Ornetę.

- 1) Stacja i przystanki kolejowe.

W mieście Pięczęźnie znajduje się stacja osobowo – towarowa z dużą rezerwą na stacji towarowej – obecne tereny należą do PKP oraz obecne urządzenia techniczne w pełni.

5.3 GŁÓWNE SZLAKI TURYSTYCZNE

5.3.1 Szlaki piesze i rowerowe.

Rozwój ruchu rowerowego i turystyki wymaga tworzenia bezpiecznych szlaków turystycznych. Przez teren gminy są wytyczone szlaki.

- 1) Trasa rowerowa międzyregionalna relacji Elbląg – Słobity – Stare Siedlisko – Chruściel – Pierzchały do Braniewa;
- 2) Trasa regionalna ze Słobit przez Pieniężno – Płoskinię do Lubomina;
- 3) Szlak Kopernikowski z Torunia przez Malbork – Frombork – Pieniężno do Olsztyna.
- 4) Lokalne ciągi rowerowo-pieszne winny być projektowane i wytyczane w terenie, szczególnie na terenach o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowym. Proponuje się utworzenie szlaku:
 - a) Od wsi Pierzchały przez tereny leśne wzdłuż rzeki Pasłęki oraz j. Pierzchały do wsi Dębiny (gm. Wilczęta) przez most na rz. Pasłęce do gm. Płoskinia. Dalej szlak ciągnie się wzdłuż rzeki przez pola i tereny leśne przechodzące przez zabudowania wsi Robuzy – Łozy – Stygajny przechodzi przez mostek na rzece do gm. Orneta do wsi Osetnik;
 - b) Szlak rowerowo – pieszy z Braniewa wzdłuż wschodniego brzegu rz. Pasłęki do Szalmi, dalej drogą gruntową do wsi Dąbrowa i dalej nad rzeką przez las i rzekę do wsi Dębiny.

5.3.2. Obsługa ruchu rowerowego i pieszego.

Obsługa ruchu rowerowego i pieszego i związane z nią urządzenia przewiduje się w miejscowościach: Pakosze, Pieniężno, Glebiska, Pluty, Radziejewo, Lechowo, Piotrowiec.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.1. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę przewiduje się wykorzystać istniejące ujęcia wody w Pieniężnie i w Piotrowcu. Ujęcia te mają wystarczającą wydajność. Woda ujmowana w Pieniężnie wymaga uzdatniania. Istniejącą stacją w Pieniężnie należy zmodernizować. Natomiast woda z ujęcia w Piotrowcu nie wymaga uzdatniania.

Zakłada się rozbudowę sieci wodociągowej :

- 1) z ujęcia w Pieniężnie do miejscowości Bornity, Cieszęta, Glebiska, Lechowo, Niedbałki, Jesionowo, Sawity, Różaniec, Łoźnik, Pluty, Jeziorko, Wopy i Głady.
- 2) Z ujęcia w Pitrowcu do miejscowości Posady.

Po rozbudowie sieci wodociągowej i modernizacji stacji uzdatniania wody w Pieniężnie zaopatrzenie w wodę nie będzie barierą dla rozwoju miasta, gminy.

6.1.2. Gospodarka sanitarna

1) Kanalizacja sanitarna

Istniejąca, o nowoczesnej technologii oczyszczalnia ścieków ma znaczenie rezerwy w przepustowości i może obsługiwać miasto i gminę.

- a) wymagana jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej w poszczególnych wsiach, najkorzystniej ze skierowaniem ścieków na oczyszczalnię w Pieniężnie. Dotyczy to w szczególności zabudowy zawartej po byłych PGR.
- b) Przesył ścieków sanitarnych systemem rurociągów na oczyszczalnię w Pieniężnie pozwoli na likwidację degradacji środowiska.

2) Kanalizacja deszczowa

Na wylotach istniejącej sieci kanalizacji deszczowej do odbiornika należy zabudować urządzenia podczyszczające.

6.1.3. Gospodarki odpadami

Zakłada się konieczność realizacji Zakładu Utylizacji Odpadów.

Wstępnie porozumienie pomiędzy gminami Pięńżno, Orneta, Lidzbark Warmiński, Górowo Iławeckie jest kierunkiem prawidłowym dla tego bardzo kapitałochłonnego zamierzenia inwestycyjnego.

Należy podjąć starania dla wstępnej segregacji odpadów i odzysku materiałów wtórnych.

6.1.4. Gospodarka cieplna

Istniejące źródła ciepła zaspakajają potrzeby poszczególnych odbiorców. Wskazana jest modernizacja kotłowni na inne paliwo. Wymagana jest modernizacja kotłowni dla zabudowy po byłych PGR.

6.1.5. Gazownictwo

Zaopatrzenie obszaru miasta i gminy w gaz ziemny jest możliwy, ponieważ sieć gazociągu średniego ciśnienia znajduje się nieopodal granic gminy Pięńżno – w Lubominie.

Dla podjęcia się realizacji tego przedsięwzięcia niezbędne jest określenie takiej ilości odbiorców gazu ziemnego, która zapewni opłacalność tej inwestycji. Niesprzeczna z ustaleniami „ Studium...” jest inny niż wskazany kierunek zaopatrzenia gminy w gaz jeżeli pojawią się inne, nowe możliwości.

7.ZADANIA PONADLOKALNE

7.1 ZADANIA, NA KTÓRE PODPISANE SĄ UMOWY Z SAMORZĄDEM MIASTA I GMINY PIENIĘŻNO

Do chwili uchwalenia „Studium...” nie zostały podpisane umowy dotyczące realizacji zadań wojewódzkich na obszarze miasta i gminy Pieniężno.

7.2. ZADANIE PONADLOKALNE ZNAJDUJĄCE SIĘ NA OBSZARZE MIASTA I GMINY PIENIĘŻNO

7.2.1 Transportowe

1) Drogi kołowe:

a) Wojewódzkie:

- nr 507 relacji Braniewo – Pieniężno – Orneta – Olsztyn;

- nr 512 relacji Pieniężno – Pluty – Górowo Iławeckie;

b) Powiatowe;

relacji Braniewo – Płoskinia - Pakosze;

relacji Braniewo – Tolkowo – Wysoko Braniewska – Pakosze;

relacji Pakosze – Długobór – Wilczęta;

relacji Pakosze – Kierpajny Wlk. – Bornity;

relacji Bornity – Glebiska – Henrykowo (do drogi woj. Pieniężno -Orneta);

relacji Pieniężno – Radziejewo – Lechowo – Lidzbark Warmiński.

c) Trasa rowerowa międzyregionalna relacji Elbląg – Słobity – Stare Siedlisko – Chruściel – Pierzchały do Braniewa;

d) Trasa regionalna ze Słobit przez Płoskinie Pieniężno, do Lubawy;

e) Szlak Kopernikowski z Torunia przez Malbork – Frombork – Pieniężno do Olsztyna.

2) Drogi żelazne.

Linia kolejowa drugorzędna – nie zelektryfikowana relacji Braniewo – Godkowo po, której kursują pociągi osobowe i towarowe z Braniewa do Olsztyna przez Ornetę. w mieście Pieniężnie znajduje się stacja osobowo – towarowa z dużą rezerwą na stacji towarowej – obecne tereny należące do PKP oraz obecne urządzenia techniczne w pełni.

7.2.2. Tereny prawnie chronione.

1) Rezerwat przyrody „**Doliny Rzeki Walszy**”- podstawa prawna: zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1957 roku (M.P.nr 41/57, poz.265); przedmiot ochrony: krajobrazu malowniczo ukształtowanego odcinaka przełomowego doliny rzeki Walszy; ranga: ostoja przyrody CORINE o randze międzynarodowej.

2) **Rezerwat przyrody „Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce”** – podstawa prawna zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 5 stycznia 1970 r. (M.P. Nr 2/70, poz. 21)- z późniejszymi zmianami; przedmiot ochrony: bóbr europejski i naturalne środowisko jego występowania.

3) **Obszary chronionego krajobrazu** – podstawa prawna: Uchwała nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych nad Zalewem Wiślanym oraz obszarów chronionego krajobrazu, zaktualizowana Rozporządzenia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr 135 z dnia 29.07.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm. – Mazur. Nr 48/1999 poz. 888).

4) **Pomniki przyrody** – podstawa prawna: rozporządzenie Wojewody Elbląskiego nr: 8/96 z dnia 31.12.1996 roku.

7.2.3. Zabytki kultury materialnej podlegające ochronie.

Na terenie miasta:

1) Obszar Starego Miasta;

2) Obiekty zabytkowe:

kościół parafialny p. w. śś Piotra i Pawła,
plebania na Starym Mieście,

dawny kościół szpitalny p.w. śś Jakuba i Rocha (obecnie greckokatolicki),

zamek kapituły – skrzydło zachodnie,

ratusz z XIV – XV w. ,obecnie odbudowany;

cmentarz przykościelny wokół kościoła śś Jakuba i Rocha;

cmentarz żołnierzy Armii Czerwonej poległych podczas II wojny światowej.

Na terenie gminy:

1) Układ przestrzenny wsi, ruralistyczne o metryce średniowiecznej we wsiach:

Białczyn, Sawity, Pakosze, Kainity, Kierpajny, Cieszęta, Radziejewo, Łoźnik,
Łajsy, Pluty, Lubianka, Wopy, Pawły, Lechowo, Jesionowo, Piotrowiec, Bornity;

2) zabudowa zabytkowa:

a) zespoły przestrzenne: kompleks klasztorny (XIX/XX w.) oo Werbistów z
zespołem zieleni wysokiej, kościołem oraz cmentarzem przykościelnym,

b) zespół dworsko – parkowy z folwarkiem w Kierpajnach,;

c) zespoły dworsko – parkowe w Wojnitach i Kajnitach;

d) kościoły:

- gotycko – barokowy w Łajdach,

- kościół neogotycki w Lechowie,

- kościół gotycki murowany w Plutach,

- kościół barokowy w Piotrowcu,

- kościół barokowy w Radziejewie;

d) obiekty pozostałe :

- zagroda murowana w Brzostkach,
- dwór murowany w Kajnitach,
- dwór murowany w Glebiskach,
- dwór, spichlerz murowany, stajnie, wozownia (ryglowe) z XIX w. w Kierpajnach Wielkich.
- dwór murowany w Wojnitach,
- pomnik poległych w I wojnie światowej w Piotrowcu;

e) zespoły zieleni w formie parków, cmentarzy, zieleni przyzagrodowej i przydrożnej.

- parki we wsiach: Kierpajny Wlk., Wojnity, Kajnity;
- cmentarze przykościelne w Plutach, Radziejewie, Lechowie, Piotrowcu, Łajsach;
- założenia zieleni przyzagrodowej i przydrożnej w Posadach, Kiersinach, Kierpajnach Wlk., Wojnitach, Kajnitach, Różańcu, Plutach, Jeziorku, Łoźniku, Pawłach, Cieszętach, Bobrowcu;

f) archeologia:

- grodziska w Plutach, Wojnitach;
- osady i cmentarzyska w Plutach, Łoźniku, Jeziorku.

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW JEST OBOWIĄZKOWE

8.1. NA TERENIE MIASTA

8.1.1. Obszar Starego Miasta wraz z obszarem historycznym przedmieścia.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla racjonalnego i estetycznego zagospodarowania centralnej części miasta, które winno być realizowane w pierwszej kolejności, przy zachowaniu warunków konserwatorskich dotyczących ochrony zabytków i ochrony krajobrazu kulturowego.

8.1.2. Obszar północno – wschodni położony w sąsiedztwie torów kolejowych.

Opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla przygotowania terenu pod rozwój funkcji gospodarczych, przy zabezpieczeniu dostępności komunikacyjnej do poszczególnych działek, korytarzy niezbędnych dla doprowadzenia sieci infrastruktury technicznej, utrzymaniu ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska.

8.1.3. Obszar centralny miasta – Nowe Centrum.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla porządkowania terenu, dogęszczaniu i uzupełnianiu o funkcji cenotwórcze, przy zabezpieczeniu ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska.

8.2. NA TERENIE GMINY

8.2.1. Obszar gminy położony po obu stronach drogi z Pieniężna do Braniewa.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla możliwości urbanizacji tego obszaru nakierowanej na rozwój funkcji gospodarczych, związanych z obsługą ruchu przygranicznego, wytwórczości i handlu hurtowego, przy zabezpieczeniu ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Dopuszcza się opracowanie planu dla części wskazanego obszaru.

8.2.2. Obszar gminy położony po obu stronach drogi z Pieniężna do Górowa Iławeckiego.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla doprowadzenia drogi Pieniężno – gr. gminy (Górowo Iławeckie) do parametrów zgodnych z jej funkcją, rozwoju urbanizacji tego obszaru nakierowanej na rozwój funkcji przede wszystkim turystycznej, zalesianiu terenu, utrzymaniu ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Dopuszcza się planu dla części wskazanego obszaru.

8.2.3 Obszar gminy obejmujący wsie Lechowo i Niedbalki wraz z ich otoczeniem.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego niezbędne jest dla modernizacji rozbudowy infrastruktury wiejskiej tego obszaru nakierowanej na poprawę warunków życia mieszkańców, utrzymaniu ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Dopuszcza się opracowanie planu dla części wskazanego obszaru.

8.2.3. Obszar gminy obejmuje wieś Glebiska wraz z terenem pomiędzy wsią a brzegiem jeziora.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru niezbędne jest dla rozwoju funkcji przede wszystkim turystycznej, utrzymania ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska.

8.2.5. Obszar wsi Pakosze oraz wsi Łajsy, stanowiące ośrodki rozwoju osadnictwa.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru niezbędne jest dla wskazania terenów rozwojowych tych miejscowości, utrzymania ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Plan sporządzić oddzielnie dla każdej a wymienionych miejscowości

Niesprzeczne ze „STUDIUM...” jest opracowanie MPZP dla innych obszarów niżej wyszczególniono.

ANEKS NR 1 - „OBIEKTY WPIANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW”

MIASTO I GMINA PIENIĘŻNO				
Lp.	Miejscowość	Adres	Sentencja	Rejestr
1.	Kierpajny Wlk.		Zespół folwarku z dworem i parkiem	69/83 1982.08.25
2.	Łajsy		Kościół p. w. sw. Mikołaja wraz z cmentarzem	653/67 1967.10.12
3.	Lechowo		Kościół p. w. św. Jana Chrzciciela i św. Walentego	L/4 1950.03.13
4.	Pieniężno		Założenia urbanistyczne Starego Miasta wraz z zabudową	P/199 1957.07.25
5.	Pieniężno		Pozostałości obwarowań miejskich	P/200 1957.07.25
6.	Pieniężno		Kościół szpitalny p.w. św. Piotra i św. Pawła	253/57 1957.03.09
7.	Pieniężno	Rynek	Wieża po kościele ewangelickim	270/93 1993.05.14
8.	Pieniężno	Rynek 2	Kościół p. w. św. Piotra i św. Pawła	271/93 1993.07.25
9.	Pieniężno	Rynek	Zamek Kapituły	P/78 1957.07.25
10.	Pieniężno	Rynek	Ratusz	P/76/57/55 1957.10.26
11.	Pieniężno	Rynek 2	Budynek mieszkalny – dawna plebania	P/77 1957.07.25
12.	Piotrowiec		Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela wraz z cmentarzem	654/67 1967.10.18
13.	Pluty		Kościół p.w. św. Wawrzyńca	87/85 1986.02.123
14.	Radziejewo		Kościół p.w. św. Antoniego wraz z wyposażeniem	R/9 1957.03.11
15.	Bobrowiec		Figurka matki Boskiej	